Slovenski
VESTNIK

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt
Posamezni izvod 3 šilinge
mesečna naročnina 12 šilingov
celoletna naročnina 120 šilingov
P. b. b.

LETNIK XXXIII. CELOVEC, PETEK, 14. JULIJ 1978 ŠTEV. 28 (1874)

Manjšine niso drobiž
s katerim bi države poravnavale svoje račune

Tako v parlamentu kot v zveznem zboru je pred kratkim tekla razprava o zakonskih osnovah za gradnjo cestnega predora pod Karavankami. V obeh forumih avstrijske zakonodaje se je k temu vprašanju oglasila tudi Koroška kot neposredno prizadeta zvezna dežela: v parlamentu je govoril SPÖ-poslanec dr. Kerstnig in v zveznem zboru ÖVP-jevski zvezni svetnik Koppensteiner. Oba sta gradnjo karavanškega predora ocenila kot potreben in pozitiven prispevek k razvoju sodelovanja med državami in razumevanja med narodi.

Pač pa se je pri tem ÖVP-jevskemu govorniku dogodil „spodrsljaj", ki spet enkrat kaže, kakšna miselnost še vedno vlada pri določenih krogih na Koroškem. V isti sapi, ko je gradnjo predora spravljal v skład z načeli helsinške sklepne listine, je namreč zvezni svetnik Koppensteiner menil, da stališče Koroške ni brez emocij, „ker bi od Jugoslavije pričakovali več uslužnosti v manjšinskem vprašanju".

Ali se krogi, v katerih prevladuje takšna miselnost, ne zavedajo, kako nezaslišana in naravnost nesramna je logika, ki izhaja iz takšnih zamisli? Po njihovem mnenju naj bi bila torej manjšina tisti drobiž, s katerim bi morala Jugoslavija poplačati Avstriji njeno sodelovanje pri izgradnji mednarodne prometne zveze. V času, ko se manjšine po vsem svetu vedno bolj uveljavljajo in tudi priznavajo kot dejavniki povezovanja med državami in narodi, se v Avstriji in zlasti na Koroškem še vedno najdejo ljudje, ki v manjšinah očitno vidijo le „blago", s katerim bi hoteli barantati in poravnavati svoje račune.

Toda te svoje kramarske račune delajo brez krčmarja. Koroški Slovenci smo že ponovno dovolj jasno povedali, da nočemo biti objekt, o katerem bi drugi barantali, marveč hočemo kot enakopraven subjekt soodločati pri reševanju naših življenjskih vprašanj. Pa tudi Jugoslavija je vedno spet in še posebej v najnovejšem času povsem nedvoumno izjavila, da je pripravljena vsestransko razvijati in utrjevati sodelovanje z Avstrijo, vendar ne za ceno manjšin in njihove usode, kajti — kakor je bilo poudarjeno tudi na nedavnem kongresu ZKJ v Beogradu — „odnos do manjšin v sosednih državah je merilo za odnose teh držav do Jugoslavije".

Na tem načelnem in doslednem stališču Jugoslavije gotovo tudi sedanji obisk avstrijskega notranjega ministra Lanca v Beogradu ni nič spremenil, pa naj domneve v avstrijskem tisku še tako silijo v smer, da bi si Jugoslavija za ceno manjšinskega vprašanja pribarantala naklonjenost Avstrije na drugih področjih medsebojnih odnosov. Takšne „pobožne želje", ki jih je v tukajšnjem tisku vedno spet zaslediti enkrat v bolj in drugič v malo manj očitni obliki, namreč samo odkrivajo pravo bistvo tiste miselnosti, ki v veliki meri vodi in usmerja tukajšnje oblikovalce javnega mnenja. Ta miselnost pa je osnovana na dvojni morali — ne samo v odnosu do manjšinskega vprašanja.

Saj je vendar kričeč primer dvojne morale med drugim tudi sedanje pretakanje krokodilovih solz v pretežnem delu avstrijskih javnih občil zaradi sodnijskega preganjanja sovjetskih disidentov. Ne da bi kakorkoli odobravali ali celo zagovarjali takšno ravnanje sovjetskih oblasti, pa moramo le ugotoviti, da imajo v Avstriji najmanj vzroka in pravice zgražati se nad takim ravnanjem, ko pa vendar tudi v naši državi brutalno zatirajo človekove pravice. Ravno tisti, ki zdaj najbolj kričijo o nasilju drugod, so še pred nedavnim s svojim pisanjem bistveno prispevali h kriminalizaciji narodnostnega boja koroških Slovencev. Tisti, ki zdaj vedo poročati o „nedolžnih žrtvah boljševističnega terorja", navadno najdejo za koroške Slovence in njihov boj za enakopravnost le označbe, kot da bi šlo za same kriminalce in notorične kršilce zakonov.

Človekove pravice niso — kakor skušajo delati vtis v Avstriji in sploh v zahodnih državah — ogrožene le v socialističnih deželah. Tudi tako imenovani „demokratični zahod" dan za dnem skrbi za nove primere diskriminacije, zapostavljanja in zatiranja. Napad na človekove pravice ni samo tedaj, če v Sovjetski zvezi postavijo pred sodišče ljudi, ki baje niso zagrešili nič drugega kot da so brali spise Solženicina. Napad na človekove pravice je tudi odnos ameriških oblasti do črncev ter je politika rasizma in apartheida v Južni Afriki. Napad na človekove pravice pa je ne nazadnje tudi tedaj, če v Avstriji policijsko in sodnijsko preganjajo Slovence, ki se borijo za svoje pravice. Najhujši napad na človekove pravice pa zagrešijo tisti, ki delajo razlike med temi primeri — kajti pravica je nedeljiva!

Redni stiki manjšine
z matičnim narodom

V ponedeljek sta predsednik skupščine SR Slovenije Milan Kučan in predsednik izvršnega sveta SR Slovenije dr. Anton Vratuša v vili Podrožnik v Ljubljani sprejela delegacijo obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev, ki sta jo vodila predsednik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem dr. Franci Zwitter in predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Matevž Grilc. V delegaciji so bili še dipl. inž. Feliks Wieser, Janez Wutte in Franci Picej za ZSO ter Mirko Sabotnik, Filip Warasch in Karel Smolle za NSKS. Pogovorov o položaju in aktualnih vprašanjih slovenske narodne skupnosti na Koroškem sta se poleg tega udeležila tudi predsednik komisije skupščine SRS za mednarodne odnose Bojan Lubej in konzul SFRJ v Celovcu Peter Zupančič.

Prejšnji teden pa je delegacija gradiščanskih Hrvatov na povabilo izvršnega sveta obiskala SR Hrvaško. V Zagrebu je predstavnike gradiščanskih Hrvatov sprejel član izvršnega sveta in predsednik republiškega komiteja SR Hrvaške za mednarodne odnose Ljubo Majerič. V izčrpnem pogovoru so bila obravnavana aktualna vprašanja hrvaške narodnostne manjšine na Gradiščanskem ter konkretne oblike sodelovanja med gradiščanskimi Hrvati in SR Hrvaško. Med svojim bivanjem na Hrvaškem se je delegacija gradiščanskih Hrvatov srečala tudi s predstavniki družbenopolitičnih organizacij ter kulturnih, izobraževalnih in znanstvenih ustanov SR Hrvaške.

Zanikanje spornih vprašanj
negativno vpliva na sodelovanje

Le dan zatem, ko sta predsednik skupščine SR Slovenije Milan Kučan in predsednik izvršnega sveta SR Slovenije dr. Anton Vratuša sprejela delegacijo osrednjih organizacij koroških Slovencev, je v Ljubljani zasedalo predsedstvo SR Slovenije. Na seji, ki jo je vodil predsednik Sergej Kraigher in ki sta se je poleg članov predsedstva udeležila tudi predsednik skupščine Kučan in predsednik izvršnega sveta dr. Vratuša, **so med drugim obravnavali tudi vprašanje položaja slovenske narodne manjšine v Avstriji in Italiji.**

V Beogradu pa je imela isti dan skupščina SFR Jugoslavije zadnje zasedanje pred letnimi počitnicami. Podpredsednik zveznega izvršnega sveta SFRJ Andrej Marinc je delegatom obeh zborov skupščine podal ekspoze o uresničevanju družbenega plana in o možnostih v letu 1979, zvezni sekretar za zunanje zadeve Josip Vrhovec pa je orisal bistvena vprašanja zunanje politike Jugoslavije in v tem okviru posebno obširno govoril o bližnji ministrski konferenci neuvrščenih, ki bo v Beogradu.

Posebej se je novi jugoslovanski zunanji minister ob tej priložnosti dotaknil tudi vprašanja odnosov do sosednih držav. Pri tem je naglasil, da Jugoslavija po svojih najboljših močeh prispeva k takšni naravnanosti evropskih odnosov, ki temelji na doslednem uresničevanju sklepov evropske konference o varnosti in sodelovanju. Zlasti pa si prizadeva, da bi se ta stališča in te vrednote najpopolneje izrazili tudi v odnosih s sosednimi državami.

„Izhajamo iz prepričanja, da si je treba nenehno prizadevati za uspešno razvijanje našega sodelovanja na vseh področjih, ki so v skupnem interesu," je dejal Vrhovec. **„Hkrati pa mislimo, da mora uspešen razvoj teh odnosov pozitivno vplivati tudi na reševanje tistih vprašanj iz vzajemnih odnosov s posameznimi državami, glede katerih obstajajo razločki in ki so sporna. Kajti če bi dovolili, da bi šli mimo takšnih vprašanj ali da bi zanikali njihov obstoj, bi to negativno vplivalo na celotno sodelovanje. So pa na žalost primeri, ko v tem ne naletimo na ustrezno pripravljenost druge strani, kar potem nujno prinaša negativne posledice za naše celotne odnose."**

Mislimo, da je to dovolj jasen odgovor tudi tistim v Avstriji, ki v manjšini vidijo le „drobiž" za barantanje z Jugoslavijo.

Glasovanje o jedrski elektrarni

Pred približno tremi tedni je doseglo barantanje treh velikih avstrijskih strank (SPÖ, ÖVP in FPÖ) okoli jedrske elektrarne, ki stoji v Zwentendorfu na zgornjem Avstrijskem, nov višek: zvezni kancler Kreisky je izjavil, da bo vladna stranka predložila parlamentu zakonski osnutek, ki predvideva ljudsko glasovanje (referedum) o pogonu jedrske elektrarne v Zwentendorfu. Parlament je ta osnutek z večino sprejel, ÖVP in FPÖ pa sta zakonski osnutek zavrnili in vladi izrekli nezaupnico.

Barantanje okoli jedrske elektrarne v Zwentendorfu ni novo. Že pred osmimi leti je takratna ÖVP-jevska vlada začela z omenjenim projektom — ista ÖVP, ki danes ne ve, kako bi se izmazala iz zagate, kajti na eni strani je nedvomno njen (finančni) najmočnejši del, združenje industrialcev, za čimprejšnji pogon, na drugi strani pa si hoče ÖVP s sedanjim zadržanjem zagotoviti glasove za prihodnje volitve.

Da je sploh prišlo do takega razvoja, ima svoj vzrok v poteku dogodkov zadnjih treh ali štirih let: v tem času se je začel širok odpor proti jedrskim elektrarnam v mnogih državah zahodne Evrope in ZDA. V tem času so bili namreč objavljeni prvi protesti in prva opozorila znanih znanstvenikov na področju fizike, kemije, medicine in ekologije o posledicah produciranja atomske energije. Množili so se tudi razni tehnični nedostatki in nesreče v že delujočih atomskih elektrarnah. Ta opozorila merodajnih znanstvenikov so povzročila tudi v Avstriji širok ljudski odpor proti prehitremu izrabljanju še nedozorele nove tehnologije. V Avstriji je v zadnjih dveh letih ta odpor rasel in v raznih demonstracijah zajel nad 10.000 ljudi. To pa je zbudilo tudi merodajne politike v državi. Razvoju na Švedskem, kjer je desetletja vladajoča socialdemokratska stranka prav zaradi odobravanja atomskih elektrarn bila izpodrinjena z vlade, ter izidu zadnjih pokrajinskih volitev v Zvezni republiki Nemčiji, kjer so etablirane stranke zgubile mnogo glasov v prid takoimenovanih zelenih in pisanih list, se hoče SPÖ v Avstriji izogniti. Upoštevajoč dejstvo, da ji v zadnjih letih ni uspelo zatreti širokega odpora proti pogonu Zwentendorfske elektrarne, mu hoče z referendumom zlomiti ost. Pri tem pozablja celo svoja stališča. Medtem ko je Kreisky še pred nekaj meseci javno izjavil, da referendum o Zwentendorfu zanj ne pride v poštev, ga sedaj z vso silo zagovarja (podobna „doslednost" nam je v spominu v zvezi z jezikovnim štetjem!). ÖVP ki se je še pred nekaj meseci izjavljala za referendum, pa je sedaj proti glasovanju.

Skupno je obema strankama le eno: — hočeta, vsaka na svoj način, omogočiti čimprejšnji pogon atomske elektrarne, hkrati pa si zagotoviti čimveč glasov za bodoče volitve.

Obe veliki stranki sta v bistvu že danes prepričani, kakšen bo izid referenduma: koza naj bo cela in volk sit — ljudstvo naj glasuje in elektrarna naj čimprej obratuje. Vsi merodajni politiki trdijo, da Avstrija potrebuje atomsko energijo. In tako bo tudi izgledala njihova propaganda. Saj so to vendar zastopniki industrije in kapitala, ki sta — ako si hočeta zasigurati svoje ogromne profite in zaslužke — dejansko odvisna od relativno cenejše produkcije atomske energije.

Pri tem pa jim ni mar grozečih posledic, pred katerimi svarijo znanstveniki: rak, levkemija, radioaktivnost, radioaktivni opadki, za katere do danes ni prostora.

Demagoško postavljeno je tudi vprašanje, o katerem naj bi avstrijsko ljudstvo odločalo: „Ali ste za pogon Zwentendorfa, če je varnost zagotovljena?" — tako se namreč glasi po zakonu tekst referenduma. Nikjer pa ni rečeno, da ravno ta sigurnost nikjer ni dana in je nihče ne more zagotoviti.

Enake demagogije se poslužuje ÖVP, če predlaga za referendum vprašanje: „Ali ste za izkoriščanje atomske energije?" — Kdo ne bi bil za tehnični napredek, če je dejansko zajamčena vsa varnost? Če ne škoduje zdravju in okolju? Ravno to bistveno vprašanje pa zamolčita obe stranki.

Vendar se še vedno in ravno zdaj širi odpor proti pogonu atomske elektrarne. In povsem upravičena je zahteva „Iniciative avstrijskih nasprotnikov jedrskih elektrarn" (ki je referendum o tem vprašanju zahtevala že od vsega začetka), ko poudarja, da naj bo edino vprašanje, o katerem naj avstrijsko ljudstvo 5. novembra odloča: „Ali ste za pogon atomske elektrarne v Zwentendorfu?" — brez vsakršnih pridržkov ali kompliciranih in nerazumljivih dodatkov.

Protesti proti cestnem davku

Tovornjaki so blokirali avstrijske mejne prehode

Dne 1. julija je pričel veljati v Avstriji nov zakon o cestnem davku. Vozniki tovornjakov morajo plačati za vožnjo v Avstrijo ali skozi njo cestni davek in sicer 25 grošev za tonski kilometer tovora. Ta novo vpeljani davek je presenetil predvsem številne voznike iz inozemstva. Uvedba cestnega davka je povzročila vrsto protestnih akcij. Več 10.000 lastnikov tovornjakov iz Avstrije in inozemstva je stopilo v „stavko". V torek 3. julija je zavladal na avstrijskih mejah kaos. Šoferji so s težkimi tovornjaki blokirali skoraj vse važnejše mejne prehode. Ta protestna akcija, ki je bila poleg drugega tudi protizakonita, je trajala ves teden, izvajala pa naj bi pritisk na avstrijsko vlado, ki je vpeljala novi davek, da bi na ta način prišla do denarja za popravo cest.

Lastniki tovornjakov so zahtevali preklic cestnega davka v stavkah in raznih demonstracijah, kot naprimer v Celovcu, in predvsem z blokado skoraj vseh važnejših avstrijskih mejnih prehodih. S to blokado so vozniki povzročili precejšno škodo avstrijskemu turizmu in gospodarstvu, saj so bile skoraj vse važnejše meje tudi za osebne avtomobile neprevozne ali pa je prevoz bil povezan z dolgotrajnim čakanjem na meji, in to ravno v času najhujšega dopustnega prometa.

Medtem ko so se sindikati za trgovino, transport in promet distancirali od teh akcij prevozniških podjetij, so razni govorniki ÖVP in FPÖ, med drugimi tudi reprezentant socialnega partnerstva Mussil, v svojih govorih simpatizirali s kaotičnimi akcijami in celo skušali izrabiti situacijo v svoje strankarsko politične namene. Nekateri krogi celo domnevajo, da je opozicija (ÖVP in FPÖ) bila duhovna pobudnica blokade.

Zadržanje podjetnikov ter ÖVP in FPÖ je bilo v tem primeru neodgovorno, saj je bilo v škodo avstrijskemu gospodarstvu. Situacija na delovnem trgu, ki postaja v Avstriji vsebolj kritična, se lahko s takim ravnanjem še bolj poslabša.

Ta novi cestni davek je sicer huda obremenitev za avstrijske podjetnike, ki so v veliki meri odvisni od transporta težkih tovornjakov. Na drugi strani pa se ravno ti podjetniki ne bi smeli pritoževati, saj vedno spet dobe razne davčne popuste, ki so v razmerju veliko višji kot novi cestni davek.

Kreisky in drugi zastopniki avstrijske vlade so se pogajali s predstavniki lastnikov tovornjakov in se dogovorili, da bo vlada povrnila škodo, ki bi nastala lastnikom tovornjakov s tem novim cestnim davkom. V tej zvezi je padel tudi predlog, da bi se ta davek lahko zvalil na cene. To pa bi bilo spet v škodo potrošnikom, ki v takšnih pogojih vedno spet nosijo največja bremena. Davčno breme bi se v tem primeru potisnilo na hrbet konzumentov s tem, da bi se povišale cene za razne potrošne predmete.

V zvezi z zahtevo po ukinitvi novega davka je ÖVP proti ministru za finance in vicekancerlju Androschu predlagala nezaupnico in zahtevala njegov odstop. Zvezni kancler Kreisky pa je na zadnji seji parlamenta pred poletnimi počitnicami dejal, da bo zakon o cestnem davku ostal kot predvideno in je zavrnil tudi predlog nezaupnice nasproti ministru Androschu, ki je ta zakon vpeljal. Obenem pa je vlada ugodila tudi lastnikom tovornjakov. Obljubila je odškodnino, predvsem za obremenitve, ki bi jih avstrijski cestni davek za tovornjake povzročil v inozemstvu.

Končno so lastniki tovornjakov razpustili blokade skoraj na vseh mejah in predali ceste valu avtomobilov dopustnikov.

V Celovcu so prevozniki s svojimi tovornjaki „blokirali" sedež deželne vlade

Tudi v Avstraliji

se zanimajo za koroške Slovence

Med svojim bivanjem v Sloveniji je senator avstralskega parlamenta Anthony J. Mulvihill v soboto prejšnji teden obiskal sedež ZSO v Celovcu. Visokega gosta je spremljal predsednik komisije za manjšinska in izseljenska vprašanja pri SZDL Slovenije tov. Jože Hartman. Srečanja na sedežu ZSO se je udeležil tudi zastopnik NSKS osrednji tajnik Filip Warasch.

Predsednik ZSO dr. Franci Zwitter in ostali predstavniki naših organizacij so senatorja Mulvihilla izčrpno informirali o zgodovini in trenutnemu položaju koroških Slovencev. Izkazalo se je, da je senator Mulvihill, ki je zastopnik laburistične stranke v Avstraliji, že dobro seznanjen z manjšinskim vprašanjem v Avstriji. Vendar se je zelo začudil nad

politiko avstrijske socialistične stranke, ki vedno rada vsem drugim pamet soli, sama pa ni pripravljena rešiti manjšinskega vprašanja v lastni državi. Koroškim Slovencem pa je izrazil svojo solidarnost in bo zato tudi sprožil problem slovenske manjšine v avstralskem parlamentu.

Po izčrpnem razgovoru na sedežu ZSO je senator Mulvihill obiskal še razne kraje dvojezične Koroške, kjer so ga krajevni zastopniki društev seznanili z vsakdanjimi problemi v življenju manjšine. Ob koncu svojega obiska na Koroškem se je senator Mulvihill udeležil še kulturne prireditve v Železni Kapli.

Ne moremo molčati

k uvajanju nove kategorije Slovencev

Na Dunaju je bil pred nedavnim občni zbor Avstrijske lige za človekove pravice, ki mu je generalni sekretar dr. Erich Körner obširno poročal o delovanju organizacije v zadnjem obdobju. Pri tem je kritično ocenil razvoj pri uveljavljanju človekovih pravic in posebej opozoril na dolžnost vseh, da mora današnja generacija tudi bodočim rodovom zapustiti še znosno okolje. V vodstvu organizacije je občni zbor v glavnem potrdil dosedanji odbor s predsednikom Alfredom Ströerom in generalnim sekretarjem dr. Erichom Körnerjem na čelu. Gradiščanski deželni svetnik dr. Gerald Mader pa je udeležencem predaval o „humanosti v bolnišnici".

V svojem prizadevanju za uveljavljanje človekovih pravic se je liga vedno zavzela tudi za enakopravnost narodnih manjšin v Avstriji in je bilo o tem problemu govora tudi na letošnjem občnem zboru. Sklenjena je bila zahvala zveznemu predsedniku in pravosodnemu ministru, ki sta ustavila kazenski postopek zoper štiri selske fante, ki so proti diskriminacijskemu jezikovnemu štetju protestirali s tem, da so odnesli popisne liste.

Vendar pa je v zvezi s to zahvalo potrebna tudi kritična pripomba. Povsem nerazumljivo je, da tudi liga postavlja napako na isto raven rasistični izbruh nemškega nacionalizma v obliki zloglasnega „tafelsturma" leta 1972 ter upravičeni protest koroških Slovencev proti statističnemu genocidu, kot ga je z vsemi usodnimi posledicami predstavljalo štetje leta 1976. Prav tako pa tudi ni mogoče molčati k poskusu uvajanja nove kategorije Slovencev, tako imenovanih „Austroslowenen", kajti takšno poimenovanje ne odgovarja ne jezikovnim zakonom in še manj zgodovinskim pojmom. Želeti bi bilo, da bi očetje te novotvorbe spoznali nesmisel svojega početja prej, preden bi morali doživeti podoben poraz, kot ga je znanost prizadejala zagovornikom vidišarske teorije.

Dr. Joža Vilfan

je obhajal 70-letnico

Prejšnji teden je znani slovenski in jugoslovanski družbenopolitični delavec dr. Joža Vilfan praznoval svojo sedemdesetletnico. Ob tej priložnosti je bil deležen številnih počastitev, med katerimi pa je gotovo posebnega pomena in vrednosti „darilo", ki mu ga je poklonila koprska založba Lipa, ki je izdala jubilantovo knjigo z naslovom „Delo, spomini, srečanja".

Dr. Joža Vilfan je sin dr. Josipa Vilfana, ki je med obema vojnama postal znan predvsem po svojem delovanju na mednarodnih manjšinskih kongresih. Zato niti ne začudi, da je tudi njegov sin, rojen v Trstu, velik del svoje bogate politične in diplomatske dejavnosti posvetil boju za pravice zamejskih Slovencev, posebej na Tržaškem. Saj je po vojni zavzemal visoke položaje: bil je med drugim generalni sekretar jugoslovanske delegacije na pariški mirovni konferenci, potem je vodil jugoslovasko delegacijo v OZN, bil je pomočnik zunanjega ministra, veleposlanik ter generalni sekretar predsednika republike.

Ob svojem življenjskem jubileju je bil — kot že povedano — deležen številnih počastitev. Neštetim čestitkam, ki jih je prejel jubilant, se pridružujemo tudi koroški Slovenci!

Kongres AIDLCM

bo letos v Kataloniji

Mednarodno združenje za zaščito ogroženih jezikov in kultur (AIDLCM) bo svoj letošnji 7. kongres imelo v Barceloni, in sicer v dneh od 22. do 26. julija.

Ta mednarodna organizacija se že od leta 1964 zavzema za pravice nesvobodnih narodov in narodnih skupnosti, zato se njeni člani vsaki dve leti zberejo na svojem kongresu pri eni od ogroženih skupnosti. Tako je bil na primer 4. kongres leta 1972 v Celovcu, 5. kongres pri Baskih v Ustaritzu na Franzoskem in 6. kongres v Aostski dolini.

Letošnji kongres pa bo v Barceloni, glavnem mestu Katalonije, ki si je pred kratkim priborila avtonomijo. Prav zaradi te nenavadne priložnosti, da je organizacija gost dežele, ki je nedavno še na skrivaj pošiljala svoje predstavnike v tujino, je primerno, da se kongresa udeležijo številni zastopniki skupnosti, ki že daleč ne uživajo tistih pravic, ki so v Kataloniji zdaj postale vsakdanja resnica.

Vsakdo se lahko kot prijatelj udeleži kongresa, zakaj že od samega začetka, to je od ustanovitve združenja, velja, da morajo udeleženci sami poskrbeti za stroške potovanja in bivanja. Tudi turistu, ki odhaja predvsem zaradi mika novih krajev, se udeležba na takem mednarodnem srečanju izplača, saj nova poznanstva samo utrjujejo vezi, ki že zdaj na daljavo povezujejo skupnosti, ki se zavzemajo za pravično rešitev narodnih, etničnih, jezikovnih pravic.

Kdor bi se kongresa želel udeležiti, se lahko javi na naslov: Jordi Pou i Vidal, c. Amigo 28, Barcelona 21; telefon 228.71.30 ali 200.78.47. Omenjeni bo rezerviral sobo v hotelu.

Še niso izčrpane vse možnosti

Kakor smo poročali v zadnji številki našega lista, je Gospodarska zbornica SFR Jugoslavije zdaj tudi v Celovcu odprla svoje predstavništvo (svoj sedež ima na 8.-Mai-Straße 19/I), ki se bo prizadevalo za utrjevanje že obstoječih gospodarskih stikov med Jugoslavijo in Avstrijo, in to predvsem na območju Koroške, Štajerske, Tirolske in Predarlske. Poseben poudarek pa naj bi bil na vzpostavljanju novih stikov v smeri višjih oblik gospodarskega sodelovanja, kot so ustanavljanje avstrijsko-jugoslovanskih oz. jugoslovansko-avstrijskih mešanih družb na osnovi skupnih vlaganj, dalje močnejše povezovanje na področju poslovno-tehničnega sodelovanja in — kjer bi bile možnosti — skupno nastopanje na tretjih tržiščih.

Do ustanovitve predstavništva, in sicer predvsem na pobudo Gospodarske zbornice SR Slovenije, je prišlo spričo spoznanja, da kljub očitnim prednostim, ki jih pomenita sosedstvo in dejstvo, da se gospodarstvi Avstrije in Jugoslavije v marsičem dopolnjujeta in izmenjujeta svoje proizvode, na tem področju še nikakor ni bilo doseženo vse tisto, kar bi bilo možno in v korist obema državama. To velja tako glede obsega gospodarskega sodelovanja kakor tudi glede njegove vsebine in oblike.

Nasprotno, v zadnjem obdobju ugotavljajo celo vidno nazadovanje. Medtem ko je vrednost blagovne menjave v l. 1974 znašala okrog pol milijarde dolarjev, je v letu 1977 padla na okroglo 366 milijonov dolarjev, pri čemer je delež jugoslovanskega izvoza znašal sploh samo 95 milijonov dolarjev. Ker je tudi v letošnjem letu opaziti v tej smeri neugodne tendence, so potrebni obojestranski napori, v katerih okviru naj bi tudi predstavništva jugoslovanskega gospodarstva (poleg sedaj odprtega predstavništva v Celovcu že dalj časa deluje podobno zastopstvo na Dunaju) v Avstriji zavzemala določeno mesto.

Zlasti pa se kaže tudi nujna potreba po vsestranskem razvoju dolgoročne industrijsko-tehnične kooperacije. Čeprav obstaja določen napor in prizadevanje, je obseg tovrstnega sodelovanja med Avstrijo in Jugoslavijo namreč še zelo skromen in nerazvit. Obseg takega sodelovanja ne presega niti 2% skupne menjave, pri čemer velja interes avstrijskih gospodarstvenikov zlasti plasmaju tehnologije, licencam, opremi in inženiringu. V kolikor so dosedanji skupni napori v tej smeri rodili konkretne rezultate, se kaže, da obstaja zanimanje za tako obliko sodelovanja na obeh straneh. Vendar pa tozadevne možnosti še nikakor niso izkoriščene in se je število zaključenih dogovorov o dolgoročnem poslovnem sodelovanju v zadnjih letih celo občutno zmanjšalo. To je najboljše potrdilo, da bodo potrebni nadaljnji napori tudi na tem področju.

Gospodarstvo slovenske narodne skupnosti na Koroškem v okviru sodelovanja med Avstrijo in Jugoslavijo doslej skoraj ni igralo nobene vloge. Ne moremo namreč mimo dejstva, da gospodarstvi obeh držav nista in ne izkoriščata prednosti, ki bi se ponujala ob intenzivnejšem vključevanju manjšine kot „mostu" tudi na gospodarskem področju. Razumljivo pridejo v poštev za takšno vključevanje le podjetja, ki so primerno organizirana. Takšna podjetja pa bi vsekakor lahko znatno prispevala k povečanju turistične menjave in transportnih uslug, k povečanju proizvodnje ter izvoza in uvoza, ne nazadnje pa tudi k povečanju trgovinske menjave v obmejnem prostoru, kjer je iz dneva v dan opaziti večji priliv kupcev iz Jugoslavije.

Sploh je bilo obmejno področje v okviru gospodarskega sodelovanja in blagovne menjave med Avstrijo in Jugoslavijo v preteklosti vse preveč zanemarjeno in torej ni naključje, da je predstavnik Gospodarske zbornice SFRJ ob otvoritvi celovškega predstavništva še posebej opozoril na obojestranske koristi in na potrebe razvoja sodelovanja v maloobmejnem prometu. Ravno v tem okviru pa bi lahko odigrala svojo vlogo tudi slovenska narodna skupnost na Koroškem.

Nekaj misli in ugotovitev

ob koncu šolskega leta na slovenski gimnaziji

Do neke mere spričevala vsako leto zrcalijo uspeh ali neuspeh skupnega napora dijakov in učiteljev. Niso pa edino veljavni dokaz za to. Letna poročila dajejo zanimive informacije o delu na tej šoli, prav tako tudi maturantski listi, poleg tega pa še razne publikacije dijakov.

Pred nekaj leti je mlada generacija na gimnaziji kazala močno zanimanje za narodno politiko. Ali moremo to trditi tudi še danes? Kulturno osveščanje naše dijaške mladine je glavni namen te ustanove. Bivši ravnatelj slovenske gimnazije dr. Pavle Zablatnik je ob proslavi 20-letnice obstoja SG nakazal njeno poslanstvo s temi besedami: „Slovenska gimnazija utrjuje položaj in obstoj slovenske narodne skupnosti na Koroškem s tem, da ji nudi narodno zavedno inteligenco, ki bo z uma bistrim mečem znala braniti svoj narod." Pomembnost slovenske gimnazije pa so spoznali tudi naši nasprotniki. KHD in koroški šovinisti neprestano hujskajo proti tej šoli. Zato, ker vzgaja naše dijake v narodno zavedne in kulturne ljudi in s tem ogroža in moti nekulturno dejavnost koroških nestrpnežev.

Dober vpogled v delo slovenske gimnazije dajejo njena letna poročila. Tudi letošnje poročilo prinaša dosti informacij — predvsem zanimive statistike, poleg tega pa razne članke o prireditvah gimnazije. Glavnino poročil zavzemata šolska akademija in obisk zveznega kancelerja dr. Kreiskega. Omembe vreden je ta obisk prav gotovo. Ob celem ducatu slik Kreiskega v letnem poročilu pa človek skoraj pozabiš, da gre za očeta protimanjšinskega trostrankarskega sporazuma. V smislu celovitejšega prikaza dogajanj na gimnaziji bi bilo, če bi odmerili vsaj nekaj vrstic na primer tudi protestni stavki dijakov proti političnim procesom. Letno poročilo bi bilo kar bolj slovensko; v večji meri bi odgovarjalo koroški stvarnosti. Da so se dijaki potegovali za svoje sošolce in druge politične zasledovance — tega se nam vendar ni treba sramovati, rekel bi, da je to že naš vsakdanji kruh: solidarnost med manjšino.

Pred kratkim je izšel tudi maturantski list. Malce neresnosti si avtorji-maturantje že lahko očitajo, ker so prav gotovo več zmožni kot je videti v imenovanem listu. Nekaj karikatur in poslovilna beseda razrednika, zakaj ne? Pičlo pa je kljub temu.

Kakor po vseh avstrijskih šolah, tako tudi na naši gimnaziji polagajo malo važnosti na politično izobraževanje dijakov. Tako se tudi ni čuditi, če ima ta ali oni dijak težave pravilno ocenjevati kak političen pojav danes in v zgodovini. Kdor pa je bral pamflete, ki so jih vsaj podpisali nekateri dijaki za Koroško dijaško zvezo, se pa ni mogel znebiti neprijetnega občutka in zaskrbljenosti. Politična ost — omalovaževanje antifašizma itd. — ter nekulturna beseda spominjajo bolj na dobo hladne vojne, ko sta avstrijska in mednarodna reakcija besneli v surovem antikomunizmu, ali pa tudi na povojni čas, ko so nekateri hoteli zasukati kolo zgodovine zopet nazaj. Predsednica KDZ ter predsednik političnega odseka iste organizacije ter z njima mnogi člani KDZ so se jasno distancirali od teh sramotilnih spisov. To kaže, da organizacija ni v tako slabih rokah. Pač pa bo treba v bodoče take izgrede preprečiti — v interesu KDZ, slovenske gimnazije in vseh nas, ki nam je kulturna in demokratična vzgoja naših mladincev pri srcu. V prvi vrsti pa jasno v korist mladine, ki ji gotovo najbolj škoduje to, če se pusti z ene ali druge strani zlorabiti v ozke strankarske namene. Zato je toliko bolj občutiti pomanjkanje lista, ki bi kot resnično dijaško glasilo dosledno zastopal interese dijaške mladine ter ji pomagal spoznavati in izpolnjevati njeno vlogo znotraj narodne skupnosti.

Tudi zdaj, ko imajo dijaki počitnice, jih ne bodo pozabili: rojake, ki jih hočejo iz političnih razlogov postaviti pred sodišče. Svojo solidarnost so dijaki pokazali med šolskim letom, ko so protestirali proti kriminalizaciji svojih sovrstnikov.

Borštnikovo srečanje v Mariboru

Kakor vsako leto, se bodo tudi letos spomnila slovenska gledališča slavnega slovenskega igralca Borštnika in se v ta namen srečala s svojimi najboljšimi komadi pretekle gledališke sezone v Mariboru in le-te tam predstavila širši publiki.

Izbira komadov letos prvič ni več prepuščena volji raznih nastopajočih skupin, marveč jih je izbral mariborski kritik Lojze Smasek in tako tudi določil dokončni spored letošnjega Borštnikovega srečanja, ki so ga pred nedavnim predstavili javnosti.

Tako bo ljubljanska Drama gostovala s Krleževo igro „Gospoda Glembajevi" v režiji Franceta Jamnika, medtem ko bo mariborska Drama uprizorila dramo „Equus" znanega Britanca Toma Shafferja. Kar dvakrat bo letos zastopana španska dramatika: Akademija za gledališče, radio, film in televizijo prinaša Cervantesove „Tri medigre" v režiji Mirana Herzoga. Mestno gledališče Ljubljana pa gostuje z dramo „Donja Rosita" Larce (režija: Zvone Šedlbauer).

Letošnji spored Borštnikovega srečanja bo torej dokaj pester in bogat in obsega dela mednarodne, jugoslovanske in slovenske dramatike, tako iz sedanjosti kot tudi iz preteklosti.

Skupno bo v Mariboru zastopanih devet slovenskih gledališč iz Slovenije in Italije; kot gost pa se bo predstavil beograjski Atelje 212 z igro „Kamen pod glavo", ki jo je napisala Milica Novković.

V času Borštnikovega srečanja, ki bo od 18. do 28. oktobra, bo tudi strokovni simpozij, ki se bo ukvarjal s problematiko praktične dramaturgije, samoupravnimi odnosi v gledališču ter odnosi med t. i. izvajalci in uporabniki teatrskega dela.

Miroslav Krleža

petinosemdesetletnik

Pred dnevi je praznoval svoj 85. življenjski jubilej eden najbolj priznanih sodobnih literatov v Jugoslaviji — Miroslav Krleža. Njegova razumska obzorja, ki dajejo svoje dragocene plodove v dramaturgiji, prozi, poeziji, eseistiki, publicistiki in leksografiji, težko najdejo enakopravno primerjavo v sodobni hrvaški in jugoslovanski kulturi.

Pisatelj se je rodil 7. julija 1893 v Zagrebu, tu končal nižjo gimnazijo, nato obiskoval svojo akademijo Ludoviceum v Budimpešti. Prvič je začel objavljati leta 1914, prvi knjigi, zbirki pesem Pan in Tri simfonije pa je izdal leta 1917. Kot petindvajsetletnik je ustanovil in urejeval revijo Plamen. Od leta 1950 je ravnatelj Leksikografskega zavoda v Zagrebu in glavni urednik Enciklopedije Jugoslavije. Zgodaj se je začel ukvarjati z dramatiko. Omeniti je treba Legendo (1914), Salomo (1918) in Michelangelo Buonarottija (1919). Ostale so izšle leta 1933 v knjižni obliki kot Legende.

V drugem dramskem ciklu Krleža najdemo Galicijo (ki je bila leta 1920 prepovedana uro pred krstno predstavo), Golgoto (1922) in Vučjaka (1923). V tretji cikel pa uvrščamo dramsko trilogijo o Glembajevih.

Vojna je velika Krleževa tema. V dveh njegovih delih pride še prav do izraza. Vojni kril (1918 in 1919) ter v zbirki novel Hrvaški bog Mars (1922). Miroslav Krleža je ustvaril tudi enega največjih lirskih dosežkov v Jugoslaviji — Balade Petrice Kerempuha. Ni literarne zvrsti, ki bi se je Krleža ne lotil. Popolna bibliografija njegovih del bi zajela kar obsežno knjigo.

Jubilant je član Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu ter nosilec visokih odlikovanj in dobitnik številnih literarnih nagrad. Leta 1953 je bil za svoje delo odlikovan z Redom heroja socialističnega dela.

O Krleževi ustvarjalnosti je torej mogoče zapisati, da je to rudnik, iz katerega bodo poleg današnjega bogato črpali še prihodnji rodovi. Z vso močjo se je oglasila v času svetovne vojne, ob zori oktobrske revolucije in v času ustvarjanja jugoslovanske državne skupnosti.

Jubilejni nastop Akademske folklorne skupine „France Marolt" v Križankah

Pretekli teden je Akademska folklorna skupina „France Marolt" — znana in priljubljena tudi pri nas na Koroškem — praznovala 30-letnico svojega obstoja.

Križanke v Ljubljani so bile spet prizorišče praznovanja jubileja mednarodno znane slovenske kulturno-umetniške ustanove. Skupina „France Marolt" — imenovana po svojem ustanovitelju slavnem etnografu in zborovodji — je znana posebno po svojih živih interpretacijah in proučevanju slovenskih narodnih plesov in pesmi. Po smrti neutrudnega delavca na področju slovenske folklore, Franceta Marolta, je njegovo mesto v Akademski folklorni skupini prevzel profesor Mirko Ramovš. Pod njegovim vodstvom je AFS „France Marolt" spremenila in dopolnila repertoar plesov in pesmi, v celoti pa je ohranila vso slovensko koroško folkloro, ki je bila zajeta v programu.

Akademska folklorna skupina „France Marolt" ni znana samo po Sloveniji, temveč po vsej Jugoslaviji in v mednarodnem svetu. Za ohranjevanje in nego slovenske narodne kulturne in umetnosti je prejela skupina že dosti priznanj. Tako jo je ob priložnosti 25. obletnice odlikoval predsednik republike Josip Broz-Tito z redom bratstva in enotnosti s rebrnim vencem, ob isti priložnosti je dobila tudi srebrno plaketo ljubljanske univerze.

Da pa uživa skupina „France Marolt" ugled tudi v mednarodni javnosti, dokazuje Evropska nagrada za ljudsko umetnost, ki jo je prejela od mednarodnega komiteja za ljudsko kulturo v Nemčiji.

Slavnostni nastop skupine „France Marolt" ob 30-letnem jubileju je publika, zbrana v Križankah, navdušeno sprejela; z narodnimi plesi in pesmimi iz vseh predelov Slovenije in slovenskega življa je AFS dokazala svojo visoko raven na področju folklore. Tudi ob tej priliki je bila deležna številnih čestitk in priznanj: med drugim je bila odlikovana tudi s plaketo Ljubljane ter prvim slovenskim folklornim priznanjem, ki ga podeljuje ZKO Slovenije.

Koroški Slovenci se čestitkam pridružujemo in upamo, da bomo kmalu tudi pri nas lahko uživali nastop skupine „France Marolt"!

TONE ZORN 16

Manjšinsko vprašanje

in jugoslovansko-avstrijski odnosi

Vzrok za nazadovanje jugoslovansko-avstrijskih odnosov je pripisal grožnji o preštevanju manjšine, postopek, ki po mnenju Jugoslavije ne pomeni le pritiska na manjšino, ampak tudi poskus revizije državne pogodbe; drugi vzrok tega nazadovanja pa je dosedanje avstrijsko „izpolnjevanje" člena 7 državne pogodbe.[123]

Vendar pa je kanclerjevo zagotovilo, da uveljavljanje manjšinske zakonodaje ne bo odvisno od določenega števila pripadnikov manjšine, veljalo le nekaj dni, natančno do 20. februarja. Tega dne so se namreč vse tri avstrijske parlamentarne stranke na sestanku, ki ga je vodil kancler Kreisky, dogovorile izvesti ne le „štetje posebne vrste", ampak na podlagi tega „štetja" postaviti dvojezične krajevne table le tam, kjer bi ob tej priložnosti našteli vsaj 25 odstotkov slovenskega prebivalstva.[124] Gre za akt, pri katerem so avstrijski socialisti kot vladajoča stranka iz strankarskih vzrokov postavili na preizkušnjo ne le svoje dotedanje poglede na manjšinsko vprašanje, ampak tudi odnose republike Avstrije s sosedno Jugoslavijo.

Jugoslavija je ob objavi trojnega sklepa takoj opozorila, da je dogovor treh strank v nasprotju z duhom in črko državne pogodbe in da bi vsak konkreten ukrep v tej smeri sprožil revizijo državne pogodbe. Zvezni sekretariat za zunanje zadeve je tudi poudaril, da se SFRJ kot podpisnica državne pogodbe zavzema za to, da Avstrija čimprej in v celoti izpolni obveznosti iz te pogodbe, in to brez kakršnih koli poprejšnjih pogojev in na način, ki bi ga določili v neposrednem dialogu slovenske in hrvaške manjšine z avstrijsko vlado.[125] Značilno je, da je avstrijski tisk jugoslovansko opozorilo ocenil kot ponovno poslabšanje jugoslovansko-avstrijskih odnosov.[126]

Po drugi strani pa je avstrijska vlada skušala ohraniti vtis nespremenjenih dobrih odnosov z Jugoslavijo. Tako je kancler Kreisky tiste dni izjavil, da „štetje posebne vrste" nikakor ne more motiti diplomatskih odnosov Avstrije z Jugoslavijo. Dejal je tudi, da ima vsak pravico iskanja potrebnih statističnih podatkov, zatem pa menil, da napovedanega „štetja posebne vrste" ni mogoče imeti za „ugotavljanje manjšine", ampak le za „orientacijsko pomoč". Videti je bilo tudi, da se je skušal Kreisky obraniti očitkov, da je krivec za nastali položaj, saj je odgovornost za sprejem sklepa o 25-odstotnem deležu pripadnikov manjšine kot pogoju za postavitev dvojezičnih krajevnih tabel prevrgel na zadevno željo koroških političnih strank. Hkrati pa je menil, da bi se v posameznih primerih dalo iti tudi pod mejo 25 odstotkov.[127]

Značilno je, da je skušala avstrijska stran ob tej priložnosti znova ustvariti vtis, da je jugoslovanski sekretariat za zunanje zadeve do avstrijskega protimanjšinskega nastopa bolj zadržan kot pa Ljubljana;[128] viden pa je bil tudi avstrijski poskus, da bi v odnosih z Jugoslavijo obšli manjšinsko problematiko na račun drugih vprašanj.[129]

Med protesti jugoslovanske javnosti na februarski sklep avstrijskih parlamentarnih strank je v koroškem tisku še posebej odmevalo tozadevno stališče Predsedstva SR Slovenije. Zadevna izjava med drugim pravi, da je omenjena odločitev očiten pristop k reviziji avstrijske državne pogodbe, ter opozarja, da v državni pogodbi „glede uresničevanja varstva manjšin niso predvideni nikakršni pogoji in kvalifikacije, kar je bilo po nedavnih pogovorih . . . priznano tudi s strani najodgovornejših avstrijskih državnikov. To predstavlja — nadaljuje izjava — tudi popuščanje antidemokratičnim neonacističnim silam, zaradi česar protestirajo proti temu v Avstriji ne samo prizadeti manjšini (Slovenci in Hrvati), temveč vsi, ki se zavedajo takšne politike."[130] Dogovor treh strank in predlog vlade glede takoimenovanega štetja posebne vrste pa po izjavi Predsedstva SR Slovenije kršita načela sklepne listine helsinške konference o varnosti in sodelovanju v Evropi.[131]

Iz razumljivih vzrokov je Jugoslavija postavila avstrijsko manjšinsko politiko tudi pred komisijo Organizacije združenih narodov za človekove pravice, in sicer med razpravo o poročilu podkomisije za preprečevanje rasne diskriminacije. V odgovoru na izvajanje jugoslovanskega predstavnika je zastopnik republike Avstrije, izvedenec za meddržavno pravo Felix Ermacora pojasnjeval, da poleg Nemcev in Slovencev živijo na Koroškem tudi „mešan dialekt govoreči elementi". Gre torej za izjavo, ki kaže, da je skušala sedaj Avstrija zanesti nemškonacionalni pogled na koroške Slovence tudi pred enega od forumov svetovne organizacije.

Ermacora je dalje dejal, da je Avstrija doslej izpolnila tri od štirih osnovnih zahtev sedmega člena državne pogodbe (šolstvo ter sodni in pravni jezik), ne pa tudi četrtega, ki se nanaša na postavitev dvojezičnih napisov (določila o prepovedi manjšinam sovražnih organizacij pa sploh ni omenil). Kar zadeva trojni sporazum parlamentarnih strank z dne 20. februarja, je Ermacora dejal, da gre za zdaj le za sporazum med strankami, ne pa za sklep vlade ali parlamenta. Menil je, da je namen predvidenega zakona o narodnih skupnostih ne morda poslabšanje, ampak okrepitev položaja in pravic članov (narodne) skupnosti ali skupnosti same. Glede napovedanega „štetja" pa je smatral, da gre za notranjo zadevo Avstrije, kajti ni v nikakršnem nasprotju z meddržavnim pravom in človekovimi pravicami, če vlada za izvedbo zakona skuša ugotoviti sestav prebivalstva. Meja 25 odstotkov — je še dejal — morda ni najboljša pot, je pa dopustna in možna, kajti državna pogodba ničesar ne predpisuje v tem oziru.

(Dalje v prihodnji številki)

123 Slovenski vestnik, 20. februar 1976, št. 8.
113 Prim. Delo, 30 december 1975, št. 296.
124 Südost-Tagespost, 21. februar 1976, št. 42.
125 Večer, 24. februar 1976, št. 45.
126 Prim. Die Presse, 25. februar 1976, št. 8371.
127 Volkszeitung, 25. februar 1976, št. 53.
128 Salzburger Nachrichten ter Kleine Zeitung, 25. februar 1976, št. 46; Delo, 26. februar 1976, št. 47.
129 Prim. Kärntner Tageszeitung, 28. februar 1976 št. 48
130 Delo, 2. marec 1976, št. 51; Südost-Tagespost in Kleine Zeitung z dne 3. marca 1976, št. 51 in 52.
131 Delo, 8. marec 1976, št. 56.

PLIBERK

Podjuna je praznovala

Podjuna je praznovala. In s Podjuno smo praznovali in čestitali vsi koroški Slovenci. Vzrok je bil vreden praznovanja — 50 let umetniškega delovanja našega Foltija Hartmana in 45 let našega Slovenskega prosvetnega društva „Edinost" — društva, ki je po vojni neločljivo povezano z osebo Foltija Hartmana.

Vzrok dovolj torej, da je bila dvorana v Schwarzlovi gostilni napolnjena do zadnjega kotička. Kdo ne bi čestital našemu Foltiju, neumorljivemu delavcu na področju koroške slovenske pesmi? Kdo ne bi čestital SPD „Edinosti", društvu, ki je in bo naprej prenašalo našo pesem vsem našim rojakom na Koroškem, po Sloveniji in v zamejstvu?

Mnogo častnih gostov smo videli ki jih je predsednik SPD „Edinost" Joško Hudl pozdravil: jugoslovanskega konzula Petra Zupančiča, zastopnika ZKO Radovana Gobca, zastopnika Kulturne skupnosti Slovenije tov. Mrdavčiča, predsednika NSKS dr. Grilca, tajnika ZSO dipl. inž. Wieserja, tajnika SPZ Andreja Kokota, podpredsednika KKZ Jankota Zerzerja in številne druge zastopnike kulturnih organizacij s Koroške in iz Slovenije.

Četudi stoji Folti Hartman že dolgih pet desetletij v ospredju prosvetnega delovanja koroških Slovencev, ta dolga doba zanj še vedno ni vzrok, da bi prenehal v svoji aktivnosti: saj se zaveda, da kulturno in prosvetno delovanje pri nas ni samo izraz vzvišenega umetništva, marveč narodno-politična nujnost v življenju koroških Slovencev. Ta zavest, za katero je že toliko žrtvoval in trpel, je v Hartmanu ostala živa do današnjega dneva in v tej zavesti ni samo vzgajal svojih otrok, marveč jo je širil tudi med pevci njegovega zbora.

Dolgo šolo izkušenj ima Folti Hartman za seboj: kot zaveden Slovenec in slovenski prosvetaš je moral nastopiti pot v koncentracijsko taborišče Dachau; in niti tam ni klonil: s svojim legendarnim pevskim zborom sredi taborišča smrti je s kulturnim programom sredi nekulturnosti zapel ves srd in up slovenskega naroda nemškim fašističnim biričem v obraz, dokler niso partizanske puške oznanjale dan zmage pravice nad krivico.

Spet doma na Koroškem, se je Hartman takoj vključil v prosvetno delovanje koroških Slovencev. Kot dolgoletni centralni pevovodja SPZ je širil slovensko pesem med našim ljudstvom in narodom sosedom. In še danes stoji Hartman v prvih vrstah prosvetnega dela kot član odbora SPZ; kot povevodja „Edinosti" je mentor mladih pevcev in čuvar starih slovenskih pesmi.

Za svoje požrtvovalno delo je prejel Hartman že vrsto priznanj, med njimi Drabosnjakovo priznanje SPZ, „odličje svobode" in najvišje odlikovanje Socialistične republike Slovenije za dosežke na glasbenem področju: Gallusovo plaketo.

Med slavnostno prireditvijo v nedeljo v Pliberku, ki jo je povezovala Anita Hudl, je burni aplavz publike dokazal hvaležnost za dovršeni spored narodnih pesmi in pa tudi zahtevnih novih skladb. Najbolj pa so odmevale zopet partizanske pesmi — dokaz, da tradicija naših borcev za svobodo še živi v našem ljudstvu.

V kratkih nagovorih so obema jubilantoma, namreč Foltiju Hartmanu in pa SPD „Edinosti" čestitali v imenu svojih organizacij dr. Grilc, dipl. inž. Wieser, in Radovan Gobec, ki je ob tej priliki podelil večini pevcev „Edinost" Gallusove značke za dolgoletno članstvo v slovenskem zboru.

Folti Hartman pa je prejel plaketo „Prežihov Voranc" in bil imenovan za častnega člana Združenja pevskih zborov občine Ravne.

V imenu SPZ sta se tajnik Andrej Kokot in centralni pevovodja Hanzi Kežar pri jubilantu zahvalila za njegovo delo in mu čestitala k visokemu jubileju. Tem čestitkam se pridružuje tudi redakcija Slovenskega vestnika!

Priznanje SPZ Ljubljanski banki

V ponedeljek 10. julija je delegacija Slovenske prosvetne zveze v Celovcu — predsednik upravnega odbora SPZ Valentin Polanšek, predsednik nadzornega odbora SPZ dr. Franci Zwitter, tajnik SPZ Andrej Kokot in predsednik SPD „Vrtača" iz Slovenjega Plajberka dipl. inž. Feliks Wieser, predala zastopnikom Ljubljanske banke — Združene banke veliko plaketo SPZ v zahvalo za dolgoletno sodelovanje in pomoč pri delu.

Predsednik SPZ Valentin Polanšek je ob priliki podelitve priznanj poudaril, da se sodelovanje z Ljubljansko banko že dolga leta dobro razvija in da se je še posebno stopnjevalo v jubilejnem letu naše centralne kulturne organizacije. To je živ dokaz, kako se ustanove matičnega naroda zanimajo za razvoj in razcvit kulturne dejavnosti koroških Slovencev.

V imenu Ljubljanske banke — Združene banke je njen podpredsednik, tovariš Janko Smole prevzel Veliko plaketo SPZ.

Malo plaketo SPZ pa je predsednik Polanšek podelil tovarišem Jankotu Smoletu, Mirku Jamarju in Dušanu Omahnu za dolgoletno sodelovanje s prosvetnimi društvi na Koroškem.

V prijateljskih razgovorih so se zastopniki Ljubljanske banke še dolgo po uradni podelitvi priznanj menili z zastopniki SPZ o nadaljnjih možnostih sodelovanja.

Novosti iz Bilčovsa

Čebelarsko društvo v Bilčovsu, ki obstoja že približno od začetka tega stoletja in ima svojo tradicijo v tem, da je bilo ustanovljeno že v cesarski Avstriji, si močno prizadeva našim čebelarjem pokazati pot, kako zboljšati donosnost čebelarjenja. Kmalu bo minilo sto let odkar so se naši očetje začeli zbirati na poučnih sestankih in razgovorih o naprednem čebelarstvu. Med tem časom se je na področju čebelarstva že mnogo spremenilo, ostala pa je ljubezen do teh malih in pridnih živalic. In prav iz tega razloga je prišla pobuda, da bi se ta podedovana ljubezen do čebelic poživila. In tako je na predlog mlajših čebelarjev prišlo do sklepa, da se priredi čebelarsko veselico. Le-ta je bila v soboto 24. junija zvečer v kavarni Koren v Bilčovsu. Čeprav je bilo slabo vreme in smo računali s slabo udeležbo, je le-ta bila razveseljiva.

Prireditelji se tem potom zahvaljujejo vsem, ki so ta večer obiskali čebelarje in jim s tem dali vzpodbudo, da se še z večjo vnemo posvetijo čebelarstvu. Ne na zadnje naj še omenimo, da so se te čebelarske prireditve udeležili tudi maturanti slovenske gimnazije v Celovcu, ki so imeli isti dan tam svoje srečanje.

Sredi minulega meseca je imelo naše Slovensko prosvetno društvo „Bilka" v gosteh prosvetno društvo „Dobrava" pri Ljubljani. Nekoliko prej pa so bili naši pevci in pevke gostje omenjenega prosvetnega društva, kjer sta mešani in moški pevski zbor nastopila z našo koroško slovensko pesmijo. Na Dobravi smo bili prisrčno sprejeti in tudi naša pesem je pripomogla, da smo postali pravi prijatelji. Na tem prisrčnem srečanju so jih ob slovesu naši prosvetaši povabili na protiobisk, ki je bil kot omenjeno sredi meseca junija. Naše goste — prosvetaše iz Dobrave — smo prav prisrčno sprejeli in pozdravili v naši sredi v Miklavževi dvorani, kjer so se predstavili z moškim in mešanim zborom ter z odlično folklorno skupino. Dobravčani so ob tej priložnosti pripeljali s seboj še godbo, ki je skrbela za prijetno družabnost. Ta dan oziroma večer nam bo ostal v prijetnem in nepozabnem spominu. Seveda je naša želja, da bi nas še večkrat obiskali in tako še bolj utrdili medesebojne vezi. Prihodnjič bomo poročali o prijateljskem obisku iz Furlanije-Julijske krajine.

ČESTITAMO

Pred nedavnim sta absolventa slovenske gimnazije v Celovcu prejela akademske naslove:

- **Magister Anton Koren iz Št. Jakoba v Rožu je na ekonomski fakulteti na Dunaju prejel podelitev doktorske časti**
- **Rehsman Franc iz Vetrinja pa je na tehnični univerzi postal dipl. inž. za visoke in nizke gradnje**

Iskreno čestitamo!

Škofiče ob Vrbskem jezeru

Škofiče z okolico so se tekom let razvile v pomembno turistično področje, katerega atrakcija so Vrbsko in Habnarjevo jezero ter Tratnikov birt. Tudi bližnje Hodiško jezero, ki pa je v sosednji občini, daje pokrajini med Gurami in Vrbskim jezerom še posebno romantično idiličen pečat. Kakor so prijetni ti kraji, takšni so tudi prebivalci tega območja, ki slove po tem, da so vesele in prijazne narave in da radi prepevajo in ljubijo zabavo. To ljudstvo, ki je po večini slovensko, je pred več kot 70 leti ustanovilo svojo prosvetno organizacijo Slovensko prosvetno društvo „Edinost", katerega osrednja dejavnost je danes petje. Ker je škofiška občina turistično močno zajeta, to se pravi, da je v teh krajih vedno mnogo turistov; prirejajo škofiški prosvetaši že leta v poletni sezoni pevske koncerte z namenom, da tuje goste, ki prihajajo z vseh koncev Evrope, seznanijo z našo domačo slovensko kulturno dejavnostjo.

Letošnja kulturna prieditev, na kateri sta sodelovala domači moški pevski zbor iz Škofič, ki ga vodi Folti Pavlič in mladinski tamburaški orkester iz Hodiš pod vodstvom Dorice Sabotnik, se je odvijala v Bürgerjevi gostilni v Škofičah. Kakor vse prejšnje prireditve, tako je bila tudi tokratna popoln uspeh, popoln še zlasti zaradi tega, ker se je je udeležilo precej tujih gostov, ki so tako imeli priložnost seznaniti se s kulturno dejavnostjo koroških Slovencev, avtohtonih prebivalcev Koroške. Ker uradna Koroška zlasti pa turistični dejavniki zavestno zamolčijo prisotnost naroda soseda na Koroškem, je pač naloga slovenskih prosvetnih organizacij na Koroškem, da te mahinacije razkrijejo in predočijo nepoznavalcem Koroške, resnico.

Predsednik SPD „Edinost" Škofiče Herman Jäger je v polni dvorani pozdravil navzoče, med njimi župana Bürgerja in številne goste z željo, da bi preživeli nekaj prijetnih uric zabave. Oba nastopajoča zbora — tako tamburaški kot pevski — sta pokazala, da znata pritegniti poslušalce in sta za to bila tudi nagrajena z navdušenim aplavzom. Važno vlogo pri tem pa je igral seveda Kori Perč, ki je imel kot po navadi pomembno vlogo povezovalca. Povezovalčeva duhovitost in kakovostna izvajanja obeh nastopajočih zborov, so tvorili posrečeno celoto polno prijetne harmonije, ki je bila tudi temu primerno nagrajena. Takšne in podobne prireditve so seveda v veliko korist naši narodni skupnosti, ki ima tako priložnost prezentirati svojo kulturo in prisotnost slovenskega življa na Koroškem.

Mežnarjev Hanzej - 80-letnik

Pred 80 leti je 1. julija pri Šmonku v Dolah pri Rožeku zagledal luč sveta Hanzej Schwan pd. Mežnar v Logi vasi. Kako naj bi bilo drugače, da so ga ob njegovem življenjskem prazniku obiskali lovci, zastopniki požarne brambe, Slovenskega prosvetnega društva „Svoboda" ter domači pevci pod vodstvom Stanka Černica. Kot lovec ima zabeleženih celo vrsto raznih lovskih doživetij po koroških, gorenjskih in spodnještajerskih logih. V teh je marsikaj doživel na lovu na medvede, divje svinje, jelene in drugo divjad. Dolga leta je bil aktiven član požarne brambe in tako gasil in branil lastnino bližnjega pred uničenjem. Predvsem pa je zvest član našega teptanega naroda. Po prvi svetovni vojni in v drugi svetovni vojni, ko je šlo za biti ali ne biti slovenskega naroda na Koroškem, je bil vedno na strani svojega ljudstva in je zastavljal in še zastavlja vse svoje moči v prid le-tega. Kljub letom je še vedno aktiven član SPD „Svoboda" v Logi vasi, saj je njegov podpredsednik.

Našemu jubilantu želimo še mnogo doživetij na lovu, kot članu in podpredsedniku SPD „Svoboda" pa še mnogo let uspešnega sodelovanja v društvu.

Pet let tržaškega partizanskega zbora

Nam vsem znani tržaški partizanski zbor, ki je že nekajkrat gostoval pri nas na Koroškem, je pred kratkim praznoval peto obletnico svojega obstoja. Ustanovljen je bil 2. februarja 1973. Nastopal je tudi že izven države — v Jugoslaviji in Avstriji. V naslednjih dneh pa se bo zbor odpravil na daljšo turnejo po osrčju Jugoslavije.

Tržaški pevski zbor šteje z godci vred okrog 120 članov. Ob njegovi ustanovitvi je bilo povedano, da hoče vso pozornost posvetiti protifašističnemu boju. To obljubo je v teh petih letih zvesto izpolnjeval. Istočasno, ko visoko povzdiguje duh odporništva, opravlja tudi neprecenljivo vlogo poslanika miru, prijateljstva in sodelovanja med narodi. Ob peti obletnici obstoja zasluži partizanski pevski zbor vse priznanje. Na njegovi poti naj ne bo nepremagljivih ovir, kot jih ni bilo za zmagovito narodnoosvobodilno vojsko.

APZ „Tone Tomšič" v Šentjakobu navdušil

Prevzela nas je, pesem pevcev iz Ljubljane. Napolnila je šentjakobsko dvorano in osvojila srca kulture lačnih in žejnih. Vznemirila je nas, hvaležne poslušalce, v prelepem in čistem akordu. Nekaj časa teh pevcev že nismo slišali na Koroškem. V ponedeljek 10. julija zvečer jih je Slavko Sticker v imenu SPD „Rož" ter šentjakobskega pevskega zbora prisrčno pozdravil.

V prvem delu koncerta je zbor zapel predvsem klasične in sodobne skladbe. Za razvedrilo je skrbela „pesem" švedskega skladatelja; melodije sicer ni imela, pač pa smo tu občudovali mojstrsko disciplino ljubljanskega pevskega zbora. Nastopajoči so se izkazali pri obvladovanju disharmonij in pri artikulaciji mnogovrstnih akustičnih izrazov kot pravi pevski akrobati.

Drugi del koncerta pa so začeli s pesmijo „Lipa". Ta pesem opominja na ponosno tradicijo APZ-ja. Decembra 41. leta so APZ-jevci na slavnem koncertu slovenske pesmi v okupirani Ljubljani peli to pesem. Ganljiva melodija in besedilo posebno zadnje kitice dajeta pesmi v tem času poseben pomen. To ni več tista solzava vdanost v usodo, tu se že napoveduje novo obdobje v slovenski zgodovini, nova narodna pomlad, za katero se premnogi APZ-jevci niso borili le na odru. Narodni heroj Tone Tomšič je bil tudi navdušen pevec v tem zboru, ki se je kmalu po junakovi smrti po njem poimenoval. Njegovo in svoje ime je nesel že po vsem svetu. Tudi tokrat so prišli ravno od mednarodnega tekmovanja mešanih pevskih zborov v Spittalu ob Dravi, od koder so odnesli prvo nagrado. Pripovedovali so nam, kako se je v neki špitalski kavarni nabrala cela množica ljudi, ko so si zapeli za kratek čas. Kdor jih je slišal v Šentjakobu, se temu ne bo čudil. Utrujeni, a veseli — tako so pravili — so prišli v Šentjakob. Pred koncertom so se še pomerili s šentjakobskimi pevci — v nogometu. Vsaj v tej disciplini sta bila zbora enakovredna, tekma se je končala neodločeno (3:3). Tudi po koncertu se je to prijateljsko srečanje dveh zborov nadaljevalo. Vsaj potem, ko je APZ „zbežal" z odra, kamor ga je za več dodatkov pribil divji aplavz v nabito polni dvorani. Skupna pesem šentjakobskih in ljubljanskih pevcev je utrdila te bratske vezi. V pozno noč je odmevala, kljubovalno in prijateljsko...

Kulturni dom nam bo porok za še uspešnejšo kulturno dejavnost

6. julija 1978 je bil simbolično položen kamen za gradnjo kulturnega doma Slovenskega prosvetnega društva „Danica". Vsekakor zadovoljivo in razveseljivo dejstvo, če pomislimo, da SPD „Danica", eno najbolj aktivnih prosvetnih društev do sedaj ni imelo lastnih prostorov katerega pa društvo samo ne more in ne bo moglo nositi. Ravno zaradi tega pa je „DANICA" navezana na podporo obeh centralnih organizacij, zvezne vlade, deželne vlade, slovenskih kulturnih društev ter raznih drugih ustanov. Vsem tem instancam so bila poslana pi-

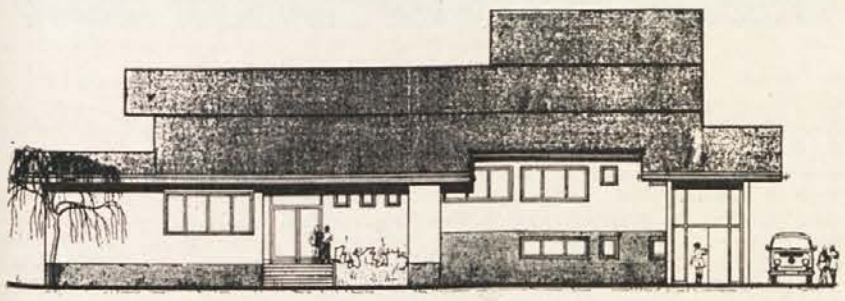

sma s prošnjo za denarno pomoč. Društvo vsekakor pričakuje pozitiven odmev. Naloga slehernega izmed nas sedaj je, da z dejanji dokažemo povezanost s prosvetaši škocijanske občine in pripomoremo k čimprejšnji dograditvi te stavbe, ki naj bi predstavljala tudi kulturni center Podjune, ki ga do sedaj še nismo imeli. V projektu pa leži tudi globok pomen, namreč narodnopolitični, saj je kultura za nas koroške Slovence tisto rožje, ki nam je dajala in daje moč, da bomo uspeli v naši trdi vsakdanjosti in nam bo ona dajala tisto samozavest, ki nam je danes bolj potrebna kot kdajkoli poprej. Naša kultura slovi tudi izven naših meja, saj so jo prav prosvetaši „Danice" ponesli še v daljnjo Ameriko, Kanado in ZR Nemčijo. Tudi v številnih drugih krajih je že zadonela naša slovenska pesem. Pa tudi turisti različnih narodnosti, ki preživljajo svoje počitnice v naših krajih intenzivno zasledujejo našo kulturno razgibanost.

Obstaja pa še drug problem, ki dela precej preglavic društvenikom „Danice" — namreč otroški vrtec. Škocijanski otroški vrtec „deluje" samo v nemščini in občinski očetje ne vidijo nobene potrebe, da bi se to spremenilo. Morda pa se bo še tudi v tej zadevi kaj spremenilo!? Podprimo pobudo in požrtvovalno delo prosvetašev škocijanske občine z denarno podporo. Saj bomo vsi ponosni, ko bo gotova ta naša kulturna „palača"!!!

in so bili prosvetaši odvisni od radodarnosti in razumevanja privatnikov oz. zasebnikov.

Z ozirom na to, da imajo kulturniki v škocijanski občini, kjer obstajata dve kulturni društvi — „Danica" in „Vinko Poljanec", zelo pestro dejavnost, je postajalo vprašanje prostorov vedno bolj pereče. Pevska, instrumentalna, odrska, mladinska in otroška dejavnost obeh društev so sicer dosegli že precejšen nivo, seveda pa bodo lastni prostori pripomogli k intenzivnejšemu in kvalitativno še boljšemu delu.

Prosvetno društvo „Danica" je že skozi leta, zaradi težav, ki so se pojavljale v zvezi z nastopi in vajami, načrtovalo gradnjo ustreznega poslopja, vendar do realizacije načrtov ni prišlo. Pri Voglu v Št. Primožu kjer je društvo „Danica" našlo svoj domicil in ima še sedaj svoje nastope, je bila planirana majhna dogradnja, vendar je tudi ta načrt padel v vodo.

Po propadu tega načrta so odgovorni ljudje društva prevzeli iniciativo. Zasebnica Marija Rutar je s Posojilnico Dobrla vas zamenjala zemljišče, na katerem bo zrasel novi kulturni dom. Sledil je razgovor z občino in s strani le-te je bilo obljubljeno, da bo storjeno vse, da bo prišlo k čim hitrejši realizaciji projekta, iz tega sledi, da občina pri gradnji ne bo delala težav.

Glede gradnje so si v Št. Vidu že na jasnem. Prosvetaši in mladina bodo z udarniškim delom vodili akcijo. Z gradnjo je seveda povezano tudi ogromno finančno breme,

Smrt v tujini je zapustila doma globoke rane

Že ob priložnosti jubilejne proslave 30-letnega obstoja Slovenske športne zveze, se je predsednik ZSO dr. Franci Zwitter spomnil prezgodne smrti aktivnega člana SSZ in še posebno Športnega društva Zahomec, ko je zvedel za žalostno in skorajda nepojmljivo vest, da je daleč v tujini, na otokih Bermude prišel ob življenje šele 38 let stari rojak Tinki Wiegele, p. d. Petrov iz Zahomca v Ziljski dolini.

Čeprav je Tinki skoraj 20 let preživel v tujini, v Veliki Britaniji in na Bermudih, je bil priljubljen pri vseh, ki so ga poznali. Doma iz zavedne slovenske Petrove družine v Zahomcu, ni nikoli pretrgal vezi s Koroško in posebno z Ziljo. Čas svojega kratkega, prezgodaj pretrganega življenja, si je želel, da bi čimprej našel pot v domovino in se naselil v okolici rojstnega kraja. Neizprosna dekla smrt mu te želje ni izpolnila in ga je ujela, ko se je peljal z motornim kolesom od delovnega mesta na začasni dom, ker so ga pričakovali njegova mlada žena in dva sinova. Zaman so čakali moža in očeta . . .

Ogromno število pogrebcev je zadnji petek izkazalo Tinkiju zadnje slovo na domačem pokopališču na Bistrici v Zilji, kar je prepričljiv dokaz, kako priljubljen je bil pri domačinih in tudi pri drugih ljudeh dvojezične Koroške.

Kako je bil priljubljen pri vseh znancih, dokazuje tudi dejstvo, da so stroške za prevoz trupla z Bermudov v Avstrijo, poravnali delovni tovariši pokojnega in mu na ta način izpolnili njegovo zadnjo prošnjo: da bi bil pokopan v domači zemlji.

Po pogrebu, pri katerem je maševal domači župnik Trap, se je v ozkem krogu domačinov in sorodnikov, stric pokojnega, dr. Mirt Zwitter, v ganljivih in pretresljivih besedah poslovil od Tinkija, katerega življenjski čas je mnogo prehitro minil.

Ženi in otrokoma ter globoko prizadeti Petrovi družini izrekamo naše iskreno sožalje.

Požari z večjo škodo

Iz letnega poročila delovnega zasedanja deželne komisije za preprečitev požarov na Koroškem, ki se je odvijal v celovški deželni šoli za gasilce, je bilo razvidno, da je bilo lansko leto (1977) za tretjino več škode po požarih kot leta 1976 in to kljub zmanjšanju števila požarov.

Kljub zmanjšanju števila požarov (634 požarov z 634 milijoni škode), se je škoda povzročena po požarih v primerjavi z letom 1976 precej zvišala tako da je povprečna višina škode na en požar narasla od 90.000 na 120.000 šilingov. Ta razlika ni nastala zaradi tega ker se je v lanskem letu nominalna vrednost zvišala, marveč predvsem zaradi tega ker požari zlasti v industriji zajemajo ogromne komplekse in tako občutno povečajo vrednost škode. Poleg tega igrajo veliko vlogo tudi novi postopki proizvodnje kakor tudi vnetljive surovine in drugi materiali. Na Koroškem so vzrok velikih požarov požigalci, katerih namen je narediti drugim čim več škode. V lanskem letu je bilo na Koroškem 20 požarov z nad 1 milijon šilingov škode, katerih skupna višina je znašala skoro 46 milijonov šilingov. Samo ti omenjeni požari znašajo 57 odstotkov vse škode narejene na Koroškem.

V okviru takoimenovanih rizikoskupin — kmetijstvo, industrija, obrt in ostalo (stanovanjske hiše, pisarniška poslopja itd), je kmetijstvo še vedno na prvem mestu in sicer z 41,2 milijona šilingov škode. Vendar je treba pripomniti da tudi delež industrije in obrti zajema vedno večje kroge. Tako je bilo v industriji in obrti v letu 1976 zabeleženih 18 milijonov šilingov škode, v letu 1977 pa že preko 29 milijonov.

V geografskem pogledu je v zadnjih osmih letih težišče, kjer je škoda po požarih največja, politični okraj Spittal/Drau. V lanskem letu je ta okraj zabeležil 23,8 milijona šilingov škode, to je skoro 30 odstotkov skupne škode na Koroškem. Spittalu sledijo okraji Celovec-dežela z 21 %, Št. Vid ob Glini s približno 16 % in Beljak-mesto s približno 10 %. Porast škode v Beljaku gre predvsem na račun tega, da se je v akciji združevanja občin tudi mesto Beljak precej povečalo.

S pomočjo gasilstva so v preteklem letu 1977 rešili pred propadom blizu 200 milijonov šilingov vrednosti. Posebno razveseljivo je, da v preteklem letu pri požarih ni bilo nobene smrtne žrtve, čeprav je bilo 29 poškodovanih.

Slovensko prosvetno društvo „Vinko Poljanec" v Škocijanu vabi na

„KULTURNI VEČER"

ki bo v soboto, dne 15. julija ob 20. uri pri Franciju Picej-u na Žamanjah.

Sodelujejo: Moški zbor SPD „Vinko Poljanec", Magda Koren in The Spiders

Slovensko prosvetno društvo „Danica" v Št. Vidu v Podjuni vabi na

„KULTURNI VEČER"

v soboto, dne 22. julija 1978 ob 20. uri pri Voglu — Valentin Picej v Št. Primožu.

Prisrčno vabljeni!

SLOVENSKI ATLETSKI KLUB

vabi vse prijatelje na

vrtno veselico

ki bo v soboto 15. julija 1978, ob 20. uri pri Šoštarju v Globasnici.

Za ples igra ansambel FANTJE TREH DOLIN

Prisrčno vabljeni

JANEZ ŠVAJNCER 28

Pridi k potoku

15

Nova trgovina je vsem po vrsti izpolnila upe in pričakovanja. Ženske iz najbližnjih hiš so prihajale v njo kar bose in z natikači do tiste ure, ko je predsednik krajevnega urada Franc Firnež obsodil ta pojav.

Zbrali so se v šolski dvorani, začeli kot zmeraj s cestami in potkami, končali pa z novo trgovino. Sijale so mu oči, ko jo je omenil in ocenil za največjo pridobitev, že je pa tudi pripomnil, da nekateri stopajo v prenovljene prostore kot doma v stranišče. Ker nikoli ni imel dlake na jeziku, je tudi zdaj vrgel naravnost.

„Ne bom trpel vseh teh naših spozabljivk, ki si niti čevljev ne obujejo. Na občini nas tako že imajo za zaostale, pa naj zvedo, kako se obnašamo. To je prava sramota, tovariši! Čeprav nimamo tovarne, dokažimo vsemu svetu, da smo za napredek in da korakamo vštric s civilizacijo."

Gregorju Šipku je bila najbolj všeč predsednikova pripadnost civilizaciji. Ko ne bi bil sedel v drugi vrsti, kjer so mu delali napoto sedeči moški in ženske pred njim, med njimi ravnatelj Gvido Zorec in učiteljice, bi mu bil takoj podal roko in čestital. Tako pa je le nekoliko skrivil hrbet in se kujal, ker so ga posadili prav sem in mu dali vedeti, da je krvav začetnik, ki si še ni pridobil dovolj ugleda niti na šoli niti v kraju. Tudi to zapostavljenost je hladno prestal in v znamenje protesta potem takoj izginil v svojo sobo.

V trgovini sta stregli Dora Plebec in Zala Merhar. Slednja je bila pravzaprav poslovodkinja in blagajničarka in je večino časa sedela za mizo s steklenimi stenami.

Ko je Gregor Šipek prvič vstopil med razloženo blago, je obstal na vratih in se razgledal po prostoru. Prodajni pult in naložene police se mu niso zdeli nič posebnega, zato pa je toliko dalj časa ogledoval blagajniško mizo. Nanjo je pošev padala dnevna svetloba, tako da ni takoj opazil Zale Merhar. Pomoto je spoznal šele tedaj, ko se je že nekaj časa pogovarjal s prodajalko Doro Plebec.

„Deklica z novim belim plaščem in v novih belih prostorih," je občudujoče rekel. „Če se ne motim, ste od tukaj. Naša, domača."

„Tukajšnja, gospod učitelj."

„Prosim, kakšen gospod. Za šolarje sem tovariš, pa naj bom tudi za vas. Sicer pa, kakor hočete. Važno mi je, da končno lahko dobim vse, kar iščem in potrebujem. O, časnike tudi imate."

„In uvožene cigarete." Oglasila se je Zala Merhar in pritegnila učiteljev pogled.

„Čudno, vas sem kar prezrl. Oprostite, nisem vas videl. Dekle v stekleni kletki. Stal bi in jo občudoval."

No, no, nikar ne pretiravajte. Vaši komplimenti so bolj na mestu za Doro kot zame." Zala Merhar je vstala. „Sem že prešla rosno mladost, ki vznemirja fante vaših let. Kolikor sem poučena, ste fant, a ne? Pa še zardevate. Nikar ne, midve z Dorico vam nisva nevarni."

Gregor Šipek je zajecljal: „Veste, gospa, saj ste to, ne, takoj ste me prijetno presenetili. Nekaj imate... kako bi rekel... nekaj drugega kot druge."

„Vi ste poredni. Lahko si privoščite in izzivate, saj ste edini moški na šoli."

„Fant. Neporočen. Vi ste pa poročeni, seveda, naslovil sem vas z gospo. Gotovo se ne motim."

Dora Plebec je spreminjala barvo iz rdeče v bledo in obratno. Zamerila je Gregorju Šipku, da se je nenadoma začel zanimati za poslovodkinjo bolj kot zanjo. „Gospa je vdova."

„Zanimivo," je zategnil Gregor Šipek. „Kdaj vam je umrl mož? Niste v črnem, menda je minilo že kaj precej časa." S to pripombo je pokvaril vzdušje. Zala Merhar ni bila več tako razpoložena kot pred tem. Pogled ji je pobegnil skozi veliko zastekleno izložbo, za katero je starejši moški gnal kravo po cesti. Krava mu je nategovala vrv, da se je mučil in nemočno poskakoval okoli nje.

„Horvata poznam že dolgo," je rekla Zala Merhar. „Bil je močan in z rokami ukrotil pobesnelega bika. Zdaj še kravi ne pride do kraja. Odtekla mu je moč. Je že na poti za... In moral se bo pripraviti za počitek."

„Gospa, vam se tako vsakdo smili," je rekla Dora Plebec. „Tu se ne da nič pomgati. Jaz mu ne bom peljala krave. Če jo hoče spraviti domov, bo pač moral malo potrpeti in se izkazati."

„Dora, postrezi in ne pusti čakati mladega učitelja!"

„Rekli ste, da imate uvožene cigarete." Gregor Šipek je stopil k polici in se zagledal v naložene škatlice. Obračal je glavo in šepetaje prebiral napise na hrbtnih straneh. „Poskusil bom Astor. Za spremembo ne škodi, a ne?"

„Pridite še kaj k nam," je sladkobno rekla Zala Merhar in pospravila denar v mizne predalčke.

„Bom, bom," je voljno odgovoril Gregor Šipek in odšel do vrat. Tam se je obrnil, pogledal po obeh in jima obetajoče pokimal.

Srečanje s prodajalkama je pustilo Gregorju Šipku posledice. Čutil je, da se je v njem nekaj prelomilo. Kadar koli je premišljal, si o tej spremembi v sebi ni prišel na čisto.

Prodajalko Doro je poznal s priložnostnih srečanj na cesti, za poslovodkinjo Zalo se pa ni mogel spomniti, ali jo je že kdaj videl. Dopovedoval si je, da mu niti ena niti druga nič ne pomenita. Sta le med njegovimi sopotnicami, a ker sta tukaj, ju mora sprejeti za dejstvo.

Dora Plebec se je čutila užaljeno, ko se je začel zanimati za Zalo Merhar. Namesto nje je odgovorila, da je vdova. Zala mu ni hotela spregovoriti o sebi. Zakaj je nenadoma utihnila in prigovarjala prodajalki, naj bi ga postregla. Ali se ga je hotela takoj otresti? Menda je ni užalil s svojo pripombo? Morda je načel njeno preteklost in se je imela za prizadeto? Ne bo brskal, kako je živela, sploh nima razloga, da bi se moral zanimati zanjo.

Ali ni bila tudi Zala Merhar v gostilni pri Karbi? Kdo je tedaj sedel za mizo v kotu? Ne more se spomniti, preveč ga je imel v sebi, vino mu je zameglilo jasno predstavnost. Motovilil je med gosti in se zadeval v plesalce. Zato mu je Zinka zame-

30 let aktivnega slovenskega športa na Koroškem

Pod tem geslom je priredila Slovenska športna zveza dne 1. 7. 1978 štafeto po vsem dvojezičnem ozemlju Koroške, iz Brda pri Šmohorju do Blata pri Pliberku, s stranskimi vejami iz Kostanj, Gospe Svete, Sel, Kaple, Djekš in Suhe. Uspeh te prireditve so bistveno sooblikovali dijaki Slovenske gimnazije, saj so sam predsednik Slovenske športne zveze in večina organizacijskega odbora, krajevnih odbornikov in še aktivnih športnikov bivši maturantje in dijaki našega zavoda. Iz vsega ozemlja, ki ga je zajela štafeta, izvirajo dijaki Zvezne gimnazije za Slovence, ki že 21. leto ustvarja temelje aktivnejše športne bodočnosti koroških Slovencev.

„Aktiven šport" pomeni merjenje sil v prijateljskem duhu, v slogi, s plemenitim ciljem. Aktiven šport pomeni telesno udejstvovanje z namenom rekreacije, to je obnavljanja duševnih rezerv ter stopnjevanja in ohranjevanja telesne zmogljivosti.

Na svetovnih prvenstvih, kot pravkar minule dni v Argentini, pri Olimpijskih igrah in mednarodnih športnih srečavanjih se uresničuje duh Charte človekovih pravic. Tam je prostora za udeležence vseh narodnosti, vseh veroizpovedi in za pripadnike raznolikih ideologij. V udeleženih narodih in posameznikih se zrcali pluralistični (= množinski) ustroj človeške družbe brez diskriminacije (=zapostavljanja). Edino, kar loči sotekmovalke in sotekmovalce, in edini pogoj udeležbe je kvalifikacija (=usposobljenost).

Tako gledanje športa bi morali smatrati za vzorno na vseh ostalih življenskih področjih, **v najožjem življenjskem okolju, na delovnem mestu, v šoli. Zlasti nam, koroškim Slovencem, naj bi začrtalo edino izhodišče iz trenutne zagate. Izpodrivanje in neupoštevanje drugih mnenj, smatranje enotirne poti za edino zveličavno, zatiranje dobrih idej, ker so se rodile v tujih možganih, je neživljenjsko, nazadnjaško, nevzgojno, nedemokratično!** Čim širša bo osnova vzgoje, tem lažje si bo mladi človek tvoril samosvoje gledanje in tem lažje se bo znašel v življenju.

Šport vzgaja k tovarištvu, k složnosti, k plemenitosti in poštenosti, k soupoštevanju in k samozavesti, zahteva samoiniciativnosti (=podjetnosti), odpornost, vztrajnost in uveljavljanje po kvaliteti.

To so lastnosti, za katerimi bi morali neprestano stremeti, **mimo malenkostnih medsebojnih trenj in sebičnih gledanj.** Saj vsaka izmed navedenih lastnosti zase pogojuje obstoj naše narodne skupnosti v dani situaciji.

Izhodišče iz trenutne slepe ulice v narodnostnem vprašanju vidim le v stremljenju po solidni, kakovostni izobrazbi, v temeljiti demokratični vzgoji, v ubiranju novih poti, v najširšem sodelovanju nas vseh (saj več glav več ve!), v navezovanju širokih prijateljskih stikov naših mladincev z mladino naroda soseda tu in onkraj meje, v miroljubnem merjenju sil ob diskusijah in ob tekmovanjih na vseh področjih kulturnega in političnega udejstvovanja. Ojačeno vzpodbujanje mladine k samoiniciativnosti ob mentorstvu (= svetovanju) vzgojiteljev smatram kot bistveno smernico bodočega vzgojnega dela. Mladi so neobremenjeni po hipoteki preteklosti, so duhovno razgibani in polni plodnih idej. Našli si bodo pot!

OPOMBA: Isti prispevek je bil priobčen v letošnjem Letnem poročilu Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu, kjer pa odlomki, ki so tukaj debelo tiskani, iz neznanih vzrokov niso smeli biti objavljeni.

Posebni športni dogodki 1977/78

Naša dekleta so se s še mlado košarkarsko ekipo udeležila v tem šolskem letu razpisanih tekem višje stopnje splošnoizobraževalnih višjih šol. V ta namen je ekipa posebej trenirala

vsak petek popoldan po eno uro pod vodstvom ge. prof. Maje Kupper. Kot pričakovano, so ob hrabrem odporu klonile v obeh tekmah dne 10. 3. 1978 proti 2. Zvezni gimnaziji Celovec 18:30 (12:17) ter dne 12. 4. 1978 proti Beljaški dekliški gimnaziji 54:16 (26:4) in s tem izpadle iz kola. Visoki poraz naših v tekmah še enizkušenih deklet proti Beljaški gimnaziji je pogojila skorajda „poklicna" igralka košarkarskega društva Radenthein v vrstah beljaške ekipe.

Domena in veselje naših fantov je nogomet. Kaj čuda, da so sodelovali na nogometnem prvenstvu višje stopnje splošnoizobraževalnih koroških višjih šol.

Svoj visoki igralski nivo so dokazali v vseh dokaj napetih kvalifikacijskih igrah. Po prvih dveh izredno visokih zmagah dne 20. 4. 1978 proti HTL Celovec z 8:4 (4:2) — gole so dali Polanšek (4), Lessiak, Velik, Hobel S. (2) — in dne 25. 4. 1978 proti 2. BG Celovec z 8:1 (2:0) — Polanšek (3), Velik (2), Hobel S. (3) — so naši splošno veljali kot favoriti na zmago v kolu celovških šol. V poteku tekme proti moštvu HAK Celovec so se kazali naši na polju povsem enakovredni, če ne močnejši od nasprotnega moštva, v katerem je igralo nekaj aktivnih igralcev 1. moštva celovške Avstrije, ki igra že v 2. diviziji, ozm. igralcev tako imenovanega „Leistungszentrum", kjer se zbirajo najboljši mladinski nogometaši dežele. Naše številne napade je izničil prvovrstni nasprotni vratar in s fintami (tudi skritimi nešportnimi) bogata obramba. HAK je zmagala 2:0 in pokopati smo morali nado v napredovanje na finalne tekme.

Mentor nogometne ekipe je bil kol. Malle. Obema, tako ge. prof. Maji Kupper kot g. prof. Malleju gre zasluga in priznanje, da nista bila le duhovna voditelja in negovalca svojih ekip, temveč sta za pripravo in izvedbo tekem žrtvovala svoj prosti čas in dekliško ekipo celo prevažala na svoje stroške na tekmo v Beljak.

V preteklem šolskem letu so tekla poleg obvezne telovadbe v okviru neobveznih vaj pod označbo „interesna skupina" (Neigungsgruppe) tedensko dvourna popoldanska vežbanja v plavanju, atletiki in nogometu. Plavanje je zelo uspešno vodila kol. Maja Kupper, ki je rešila celo nekaj maturantov prvega dela očitka starih grških učenjakov neizobraženim ljudem: „ne zna ne plavati, ne brati". Poleg tega je kol. Maja vestno in vzorno kot vedno pripravila nastop dekliške skupine iz nižjih razredov za akademijo. Med njene dejavnosti iz samega idealizma šteje še priprava nastopa jazz-gimnastike višješolk na skupni prireditvi Vetrinjske in naše gimnazije v koncertni dvorani dne 18. maja 1978 ter povratni nastop naših mlajših deklet v Šentjakobski gospodinjski šoli v nedeljo, dne 25. junija 1978.

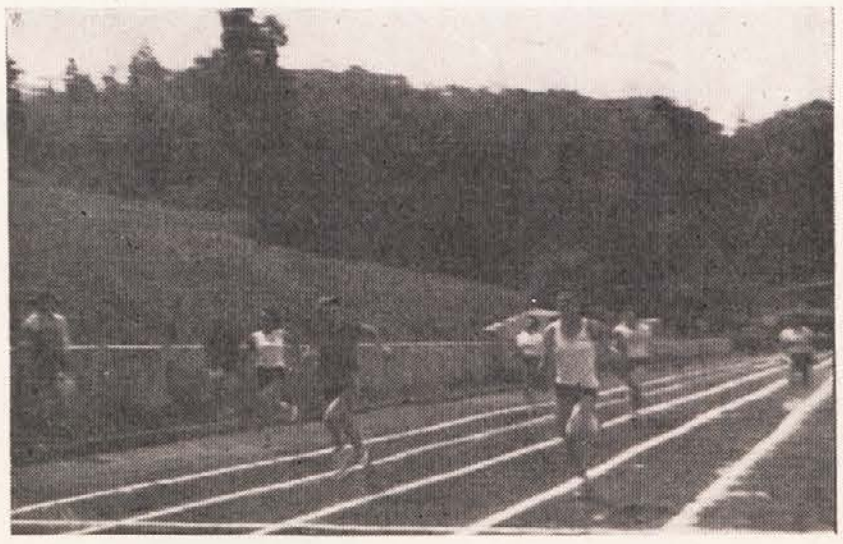

Izredno požrtvovalnega se je pokazal tudi kol. prof. Malle, ki je vodil interesno skupino atletike. Svoje varovance je poleg predvidenih dveh popoldanskih ur prostovoljno še dodatni popoldan po dve uri tedensko temeljito pripravljal za atletske tekme proti Ravenski gimnaziji **in za „Štafeto bratstva in enotnosti" ob pohodu „Po poteh partizanske Ljubljane".** Uspeh potrjuje visoko kvalifikacijo mladega kolega športnika, ne da bi ga moral kdo hvaliti. Izmed 28 udeleženih jugoslovanskih in inozemskih moštev se je pri „Štafeti bratstva in enotnosti" 3 krat 1000 m za moške ekipe dne 9. maja 1978 placirala 1. ekipa Slovenske gimnazije Celovec (Zeichen — Čertov — Dragaschnig) z izvrstnimi 8:37,94 minutami za vrhunskimi klubi Slovenije, Atletskim klubom Ljubljana (8:19,99), Selekcijo Celje (8:24,13), Tehniško šolo za lesarstvo Cerknica (8:31,44), TVD Partizan Ptuj (8:35,32) na odličnem 5 mestu. Zaostala je za zmagovito ekipo na 3000 m dolgi progi le za 18,95 sekund. Drugo naše moštvo (Ottowitz — Schumer — Ošina) je zavzelo z 8:55,55 min. še zelo dobro 11. mesto in ekipa Dijaškega doma Celovec je postala 19.

Prva ekipa naših deklet (Kreutz — Keuschnig — Hedenik) pri isti štafeti 3 krat 600 m za ženske ekipe ni zaostala dosti za uspešnimi fanti. Izmed 20 konkurenčnih ekip je dosegla z dobrimi 5:06,02 minutami za zmagovitim ŠSD Ravne na Koroškem (4:33,21) še kar lepo 7. mesto. Drugo naše dekliško moštvo (Tratar Silvija — Incko — Korotaj) je s 5:33,74 minut zavzelo 14. mesto.

Pozimi je kondicijo svoje interesne skupine dvigal prof. Malle s športnimi teki na smučeh. Na svoje stroške je prevažal dijake na sončne Radiše ter jim posvečal več časa, nego je ustrezalo njegovi obveznosti. Tekaške smuči in čevlje je našemu zavodu izposlovala od tovarne Elan Slovenska športna zveza z njenim agilnim predsednikom Danilom Prušnikom na čelu. Zveza je tudi posredovala, da dobivamo odslej telovadni kolegi na gimnaziji od Šolskega centra za telesno vzgojo Ljubljana brezplačno in redno strokovne športne mesečnike kot so „Trener", „Šolsko športno društvo", „Telesna Kultura" in od tovarne Elan „Naša smučina". Vsem ustanovam, ki jim gredo tozadevne zasluge, prisrčna hvala v imenu zavoda, dijakov in telesnovzgojnih kolegov!

V nogometni interesni skupini smo skušali usposabljati predvsem kadre za bodoče naše šolsko moštvo in hkrati kadre za naša slovenska nogometna društva. Glede talentiranega naraščaja si nam trenutno ni treba delati preglavic.

Rezultati prijateljskega športnega srečanja z gimnazijo Ravne dne 8. junija 1978 v Ravnah na Kroškem

V čast si štejemo, da smemo vsako leto tekmovati proti vrhunskim športnikom ŠSD Ravenske gimnazije, saj ima v svojih vrstah prvakinje in prvake ne le republiške temveč tudi zvezne reprezentance. Hkrati se zavedamo svoje šibke pozicije. V koroško-avstrijskem merilu bi pomenilo to meriti svoje sile z vrhunskimi atleti KLC-ja. Tako gledano so naši porazi razumljivi in častni za naša dekleta in naše fante.

Letošnje srečanje je bilo poleg tega obremenjeno po internih težavah. Naše

(Dalje na naslednji strani)

---

rila, druge učiteljice tudi, vendar so mu krivične. Zares je plesal s Tildo Čok; če se ne moti, se mu je sama ponujala. Ferencu Palirju se ni ljubilo plesati, pa mu je ustregel, pravzaprav obema.

Zale Merhar nikakor ni mogel izriniti iz misli. Nenehno se mu je vračala njena podoba. Sem pa tudi norec, da se toliko ubadam z njo, se je slišal. Starejša je od mene, škoda da je nisem vprašal, koliko let si je naložila. Gotovo bi mi odgovorila, če že ne naravnost, bi mi vsaj dala slutiti, da bi bil potešen. Že zaradi tega se ne bom več zanimal zanjo. Tudi jaz ji lahko dokažem, da mi nič ne pomeni. Sploh pa ima svojega oboževalca. V teh letih še ni čisto okrnela.

Ravnatelj Gvido Zorec se je lahko postavljal s presneto dobrim razvitim čutom za opazovanje. Že je spoznal, da se je v Gregorju Šipku nekaj premaknilo. Fant je postal redkobeseden. Komaj mu je odgovarjal, kadar ga je vprašal. Skoroda ga je moral nadlegovati, in prisiliti, da je pomagal pri šolski proslavi. Špela Hreščak je že obupala in prišla k njemu v pisarno pa potožila, da ji Šipek noče pomagati. Odšel je skupaj z njo v učilnico in rekel Gregorju Šipku:

„Ne predlagam in te ne nagovarjam. Zahtevam, da se pridružiš Špeli v njenih naporih za šolsko proslavo."

„Tovariš ravnatelj, zelo ste ostri do mene," je odgovoril Gregor Šipek. „Čakam, čakam. Špela mi še ni ničesar naročila, čeprav ima izkušnje. Samo od nje je odvisno, kaj bomo pripravili in kako bomo delali, da ne bomo doživli poloma."

Trčila sta. Špela Hreščak je vidno drhtela od razburjenja. „Jaz naj bi te prosila za pomoč? Gregor, zelo se matiš, če si domišljaš, da sodelovanje ni enako tvoja kot moja dolžnost. Določen si bil v odbor ali v komisijo, reci kakor hočeš, a do zdaj ni bilo od tebe nobenega haska."

„Lepo me vrtiš. Tovariš ravnatelj ti bo že verjel. Pred njim si me hotela postaviti na laž. Ne boš me strla, niti ne upognila." Gregor Šipek se je zravnal. „Reci torej, kaj naj delam, da bo mir. A ne, tovariš ravnatelj, da si moramo pomagati? Špela je starejša od mene. Že zato ji nočem segati v njene pravice. Slavo bo tako ona požela, mi drugi bomo le zasilne kulise. Poznam to. Nikar me ne imejte za popolnega nevedneža in naivneža."

„Pomiri se, Gregor. Ni razloga, da bi se prepirali. Proslava bo, četudi ne boš trenil z očesom. Samo . . . potem se nikar ne čuti prizadetega. To ti lahko rečem, da se boš zameril ne samo svojim kolegicam, ampak tudi našim ljudem. Dobro poznajo in ločijo delavne in lenuhe."

„Ne brenkajte na to struno, tovariš ravnatelj. Toliko časa govorite in naju zadržujete. Zdaj je najboljša priložnost, da začneva in popraviva zamujeno. Kaj ti misliš, Špela?"

„Strinjam se s tabo, da vsi začnemo," je pomirljivo pritrdila Špela Hreščak.

Ravnatelj Gvido Zorec je kuhal jezo na mladega učitelja. Zakuha in potegne drugega v neprijetnost, nato pa si ko Poncij Pilat opere roke in prevali krivdo na svoje nadrejene. Dovolj se je že namučil z njim, da bo temu storil konec. So še možnosti, da ga ukloni, trmoglavca. Predlagal bo, da ga premestijo na drugo šolo. Jih je še dovolj v odročnih krajih, tam se bo že ohladil. Ne, ne bom ga odposlal, si je rekel, popustil je, toda pazil bom in ukrepal, če se bo ponovilo.

Na proslavi je Gregor Šipek pripravil presenečenje. Ni bilo na programu, sam si je izmislil posebno točko. Ko bi moral nastopiti pevski zbor, je smuknil pred spuščeno zaveso in spregovoril polni dvorani: „Spoštovani gledalci in poslušalci! Proslava je tokrat zelo pomembna. Naš ravnatelj Gvido Zorec slavi danes svoj petdeseti rojstni dan. Zaploskajmo mu!" Otroci in odrasli se niso dali prositi. Že je zabučalo v dvorani.

Učiteljice so onemele, še bolj pa ravnatelj Gvido Zorec. Zagorelo mu je pod nogami. Toliko da ni poiskal Gregorja Šipka in mu očital, da njegov rojstni dan ne sodi k programu. Srečala sta se pred preklano zaveso. Mladi učitelj je žarel, ravnatelj pa bledel.

„Spodobi se, tovariš ravnatelj, a ne? Vi ste naša gonilna sila. Naš um, pa ne bi jaz tega povedal publiki."

„Kdo ti je naznanil, da ima danes naš ravnatelj rojstni dan?" se je oglasila Špela Hreščak. Roke je imela na prsih, dajalo jo je pa silno vznemirjenje, kar je tudi omenila. „Pokvaril si nam celo proslavo! Boš že odgovarjal za to."

„Ti si posrečena," je mirno odvrnil Gregor Šipek. „Ali ni tu najbolj prikladno, da v hipu zvedo vsi, koliko let ima naš tovariš ravnatelj? Jih vsaj ni treba obveščati po šolarjih. Zamešajo in ga naredijo še starejšega, kot je."

„Kaj si brskal po moji kartoteki in izbrskal moj rojstni dan?" je radovedno vprašal ravnatelj.

„O ne, hišnica Hilda Frecko me je ustavila preden se je začela proslava, in me vabila k sebi. Vsaj toliko me poslušajte, mi je rekla, da vam povem, da ima danes naš ravnatelj rojstni dan. Petdeseto leto se mu je navesilo na grbo."

„Tega ni rekla," je zamerljivo vzkliknila Špela Hreščak in sočutno pogledala ravnatelja.

„Če ne čisto tako, pa vsaj približno," je mirno odgovoril Gregor Šipek.

„Kaj tako vpijete, se ja sliši v dvorano," je zategnila Zinka Meglič in krilila z rokami. „Bodite vendar tiho, pokvarili boste celo proslavo. Dokler ni bilo med nami tega . . ." sovražno je ošvrknila Gregorja Šipka, „nismo imeli problemov. Ni se še prav ogrel med nami, pa je že važen ko marela."

„Prosim nobenega obrekovanja," je mirno rekel Gregor Šipek.

Ravnatelj Gvido Zorec je storil, kar se mu je v danem trenutku zdelo najboljše. Kratko in malo je odšel z odra v garderobo. A ni se še prav ogledal, že je Gregor Šipek prihitel za njim in zadihano vzkliknil: „Tovariš ravnatelj, gledalci vas hočejo videti! Pridite z mano, sicer ne bodo nehali ploskati."

Stopila sta pred zaveso in val navdušenja v dvorani se nikakor ni polegel. Ravnatelj Gvido Zorec se je začel zadnički umikati. Gregor Šipek ga je spretno prijel za roko, potegnil nazaj in glasno rekel: „Tovariš ravnatelj, publika pričakuje vaš odgovor."

„Tako je, hočemo slišati našega ravnatelja," so prileteli glasovi iz dvorane.

Ravnatelj Gvido Zorec je svoj nagovor oblikoval z nekaj stavki. Bili so neurejeni, prišli so mu pa iz srca, tako da se je poslušalcem še bolj prikupil.

(Dalje v prihodnji številki)

30 let aktivnega slovenskega športa na Koroškem

ekipe iz tega razloga v zadnjih treh tednih sploh niso več trenirale, namesto da bi stopnjevale svoje napore. Do srečanja je potem le prišlo dobesedno od danes na jutri.

Edino zmago je slavilo naše nogometno moštvo, ki je moralo nastopiti oslabljeno, brez petih poškodovanih najboljših nogometašev. Priznamo, da je bilo neurje med tekmo le nekoliko našim v prid. Naša dekleta so se v košarkarski tekmi še kar pridno borila in so zlasti v drugem polčasu popravila prvotno porazno stanje.

Razveseljivo je dejstvo, da si je Keuschnig Rozvita osvojila 6 let stari rekord v teku na 400 m v času 69,4 sek. Presenetljivo je še, da je naš Hanzi Dragaschnig, kljub otežkočenim pogojem, postal tretji in da je zaostal za Sagmeistrom Miranom, ki brez dvoma šteje med najboljše jugoslovanske mladinske tekače, v teku na 1000 m s časom 2:48,1 samo za 4,4 sekunde. Manj razveseljivo je, da je naše tajno upanje na 400 m, Lizika Hedenik, hudo padla s Kreutz Marto vred na prvih metrih po startu. Kljub bolečim poškodbam sta obe deklici zelo športno tekli svojih 400 m do konca. Liziki je celo uspelo popraviti dobršen del zaostanka, a postala je samo še 5.

PREGLED ŠOLSKIH REKORDOV

Dekleta

Troboj:	**Koren Magda**	130,5 točke	1970
Tek na 400 m:	**Keuschnigg Rozvita**	69,4 sek.	1978
	(Schlapper Sonja)	70,6 sek.	1972
Tek na 100 m:	**Stornik Marica**	13,3 sek.	1974
Tek na 75 m:	**Stornik Marica**	10,2 sek.	1976
Tek na 60 m:	**Stornik Marica**	8,3 sek.	1972
Tek na 50 m:	**Hribernik Marica**	7,8 sek.	1976
Skok v daljavo:	**Hartman Andreja**	4,59 m	1972
Suvanje krogle 3 kg:	**Kraut Eva**	8,94 m	1972
Suvanje krogle 4 kg:	**Stornik Marica**	7,65 m	1976
Met žogice:	**Koren Magda**	50,00 m	1970
Štafeta 4×100 m:	**Velik E. — Stornik M. — Koren M. — Tichler M.**	55,6 sek.	1972

Fantje

Troboj:	**Pružnik Danilo**	143,5 točke	1966
Tek na 1000 m:	**Polanšek Justin**	2:45,4 min.	1977
Tek na 100 m:	**Pružnik Danilo**	11,6 sek.	1968
Tek na 60 m:	**Malle Anton**	7,5 sek.	1960
	Pružnik Danilo	7,5 sek.	1966
Štafeta 4×100 m:	**Šimenc — Brumnik — Mečina St. — Wieser J.**	48,2 sek.	1974
Skok v daljavo:	**Malle Anton**	5,95 m	1960-62
Suvanje krogle 6 kg:	**Gröblacher Ernest**	11,19 m	1964
Suvanje krogle 5 kg:	**Kušej Franc**	11,25 m	1962
Met žogice:	**Kropivnik Ferdi**	62 m	1961
	Abid Anton	62 m	1961
	Zwittnig Franc	62 m	1961

ATLETIKA

Dijakinje:

Tek — 100 m: 1. Skuk Darinka (R) 13,2; 2. Sagmeister Ljuba (R) 13,3; 3. Štefl Darinka (R) 13,9; 4. Korotaj Tatjana (C) 14,6.

400 m: 1. Štefl Darinka (R) 64,0; 2. Barl Andreja (R) 64,3; 3. Skuk Tatjana (R) 65,6; 4. Keuschnig Rozvita (C) 69,4 (šolski rekord!).

4 x 100 m: 1. Gimnazija Ravne (Štefl — Lihteneger — Sagmeister — Skuk) 55,1; 2. Gimnazija za Slovence v Celovcu (Korotaj — Tratar S. — Hribernik — Incko N.) 61,1 (najboljša postava izpadla zaradi poškodb pri padcu).

Dijaki:

Tek — 100 m: Kadiš Mitja (R) 11,2; 2. Sagmeister Miran (R) 11,3; 3. Hovnik Marko (R) 12,1; 4. Lesjak M. (C) 12,3.

1000 m: Sagmeister Miran (R) 2:43,7; 2. Strmčnik Dušan (R) 2:46,3; 3. Dragaschnik Hanzi (C) 2:48,1.

4 x 100 m: 1. Gimnazija Ravne (Zorman — Hovnik — Sagmeister — Kadiš) 47,9; 2. Gimnazija za Slovence Celovec (Zeichen — Lesjak — Kelich — Wutte) 50,4.

Košarka: Gimnazija Ravne — Gimnazija za Slovence Celovec 39:13. Sestava ekipe: Apovnik, Keuschnig, Klinar, Korotaj, Kuschej, Mischkulnig, Tratar, Vavti, Verdel, Mikl.

Nogomet: Gimnazija Ravne — Gimnazija za Slovence Celovec 2:6 (2:2). Sestava ekipe: Sadjak, Kupper S., Domej, Kelich, Velik (2), Schellander, Gasser, Wieser M., Kupper M. (2), Hobel S. (1), Smrečnik (1), Kuess.

Namizni tenis: Gimnazija Ravne — Gimnazija za Slovence Celovec 5:2. Sestava ekipe: Kupper M. (4:1), Kupper S. (3:2), Velik (5:2). V oklepaju so osebni rezultati iger.

Končna razvrstitev po točkah:

1. Gimnazija Ravne 80 točk
2. Gimnazija Celovec 60 točk.

Prehodni pokal je ostal Ravenski gimnaziji.

Vsako drugo leto predvideni športni dan Zvezne gimnazije za Slovence je letos odpadel **zaradi internih težav.**

Prof. Milan Kupper

RADIO — TELEVIZIJA

SLOVENSKE ODDAJE RADIA CELOVEC

PETEK, 14. 7.: 13.45 Celovški radijski dnevnik — Od popevke do popevke.

SOBOTA, 15. 7.: 9.45 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

NEDELJA, 16. 7.: 7.05 Duhovni nagovor — Naj pesmica naša darilo vam bo.

PONEDELJEK, 17. 7.: 13.45 Celovški radijski dnevnik — Zborovska glasba.

TOREK, 18. 7.: 9.30 Pisani svet — 13.45 Celovški radijski dnevnik — Šport — Zabavna glasba.

SREDA, 19. 7.: 13.45 Celovški radijski dnevnik — Komorna glasba.

ČETRTEK, 20. 7.: 13.45 Celovški radijski dnevnik — Mladina in šport.

AVSTRIJA 1

PETEK, 14. 7.: 10.30 Klub seniorjev — 11.00 Lepe ženske, trdi dolarji — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Le počakajte, da pride oče — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.15 Derrick — 21.20 Blage alternative — 22.05 Šport — 22.15 Ustrelil sem Jesse Jamesa — 23.35 Poročila.

SOBOTA, 15. 7.: 15.30 Hotel „Forellenhof" — 16.30 Rust, arhitektonski dragulj Gradiščanske — 17.00 Kdó rokodelči z nami? — 17.30 Black Beauty — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Panoptikum — 18.20 Pregled sporeda — 18.25 Evropa pleše — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.15 Dan mirovanja — 21.55 Šport — 22.15 Nigger Charley — 23.55 Poročila.

NEDELJA, 16. 7.: 15.05 Kralj morskih razbojnikov — 17.00 Toby in Tobias — 17.30 Viki in močni možje — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Klub seniorjev — 18.30 Poj z nami — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.15 Maria Morzek — 21.50 Šport — 22.00 Nočni izbor — 23.00 Poročila.

PONEDELJEK, 17. 7.: 10.30 Sergeant York — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 „Vedno ne moreš zmagati" — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Ponedeljski šport — 20.55 Ceste San Francisca — 21.45 Poročila in šport.

TOREK, 18. 7.: 10.30 Dolge noge, dolgi prsti — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Živalski raji — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Ugankanje — 20.55 Maškarada — 21.40 Jenny, Lady Churchill — 22.25 Poročila.

SREDA, 19. 7.: 10.30 Dame z Bois de Boulogne — 17.00 Lutkovna predstava — 17.25 Oddaja z miško — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Strašne zgodbe — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Mož gre skozi steno — 21.40 Poročila in šport.

ČETRTEK, 20. 7.: 10.30 Mož gre skozi steno — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Prosim k mizi — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Plemeniti gospodje — 21.35 Poročila in šport.

AVSTRIJA 2

PETEK, 14. 7.: 18.00 Orientacija — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Portret — 19.20 Jaz, Klavdij, cesar in bog — 20.15 Novo v znanosti — 21.20 Washington — za zaprtimi vratmi — 22.05 Čas v sliki s kulturo — 22.40 All you Need is love.

SOBOTA, 15. 7.: 16.00 Mednarodni nastop telovadcev — 18.00 Hans in Lene — 18.20 Pregled sporeda — 18.25 Brez nagobčnika — 19.30 Kavarna Hungaria — 19.55 Galerija — 20.15 En večer s Samyjem Davisom — 21.40 Bourbon Street.

NEDELJA, 16. 7.: 14.50 Formel — Grand Prix Anglije — 17.30 Ö 9 (Gradiščanska) — 18.00 Sergeant York — 20.15 Semenj — 21.50 Brez nagobčnika.

PONEDELJEK, 17. 7.: 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Liechtenstein — 19.10 Otroška govorica slik — 19.30 Igraj z nami harmoniko — 20.00 Jenny, Lady Churchill — 20.50 Veselje z glasbo — 21.35 Čas v sliki — 22.05 Ura volka.

TOREK, 18. 7.: 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Novo v znanosti — 19.30 Veselje ob glasbi — 20.00 Columbo — 21.35 Čas v sliki s kulturo — 22.10 Klub 2.

SREDA, 19. 7.: 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Ö 9 (Nižja Avstrija) — 18.55 Velike bitke — 20.00 Teleobjektiv — 20.50 Z dežnikom, šarmom in melono — 21.40 Čas v sliki s kulturo — 22.15 Jarry Lewis.

ČETRTEK, 20. 7.: 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Portret: Svet Fernanda Botera — 19.30 Spotlight — 20.00 Mutec — 21.55 Čas v sliki s kulturo — 22.30 Klub 2.

Praznik občine Ljubljana-Bežigrad

v spomin na junaško preteklost in v znamenju uspešnega razvoja

Pred nedavnim je obhajala ljubljanska občina Bežigrad svoj občinski praznik. Kakor druge občine v Sloveniji, ob svojih praznikih, tako so se tudi Bežigrajčani ob tej priložnosti še posebej spominjali slavnih dni iz junaške narodnoosvobodilne borbe. To so za bežigrajsko občino zlasti junijski dnevi 1941, ko so črnuški delavci odšli v rašiške gozdove, da bi prižgali plamenico upora proti okupatorju in se borili za svobodo.

Aprila 1941 je bilo območje današnje občine Ljubljana-Bežigrad razdeljeno med nemškega in italijanskega okupatorja: Črnuče so zasedli Nemci, Posavje in Bežigrad pa Italijani. Po določitvi meje med okupatorjema maja 1941 je bil ilegalni prehod prek Save za Črnučane življensko nevaren, zato so črnuški komunisti po navodilih okrožnega komiteja KPS Ljubljana in okolica ustanovili svoje partijsko središče in izvolili člane v partijski biro KPS Črnuče, ki je deloval na območju bivših občin Črnuče in Trzin.

Razdelitev območja današnje občine Ljubljana-Bežigrad med nemškega in italijanskega okupatorja je vplivala tudi na način boja proti tujim nasilnikom. Na Ježici in za Bežigradom so ob pripravah na vstajo v Sloveniji ustanavljali tudi odbore OF, v Črnučah in Trzinu pa v letu 1941 ni uspelo razviti teh odborov, vendar so se bolj poglobljeno pripravljali na oboroženo vstajo proti Nemcem. V akciji pri zbiranju orožja so zbrali toliko pušk, da so se z njimi oborožili vsi prvi partizani iz Črnuč in Trzina.

Napad Nemčije na Sovjetsko zvezo 22. junija 1941 je pospešil odhod črnuških delavcev v partizane. Prvi so se zbrali 24. junija, na dan predvidenih aretacij, na Malem hribu nad vasjo Črnuče in kmalu nato ustanovili črnuško partizansko skupino. To je bila prva partizanska skupina na tem območju takratnega ljubljanskega partijskega okrožja. Pozneje pa sta bili ustanovljeni še dve skupini — 14. julija šmarnogorska in nekaj dni nato še gameljska partizanska skupina.

Dne 28. julija je prišlo do združitve črnuške, gomeljske in šmarnogorske skupine v Rašiško četo, ki je delovala kot samostojna partizanska enota. Ko je pozneje glavno poveljstvo slovenskih partizanskih čet sklenilo vse enote v kamniškem okrožju in na severnem območju ljubljanskega okrožja združiti v Kamniški bataljon, so se vse enote 17. avgusta 1941 zbrale na Rašici in zaprisegle pod zastavo Rašiške čete. Borci te čete so že pred njeno ustanovitvijo izvedli vrsto sabotažnih akcij, kot sestavni del Kamniškega bataljona pa so še bolj aktivno nadaljevali boj proti nemškemu okupatorju in domačim izdajalcem.

Vsakodnevne sabotažne akcije in napadi na nemške avtomobile so resno vznemirjali Nemce, ki so se zato odločili napasti Rašiško četo. V okviru priprav za napad je 18. septembra 1941 prišla na Rašico posebna vojaška komisija z namenom, da na mestu samem ugotovi položaj in napravi načrt za obkolitev in uničenje partizanske enote. Toda borci so komisijo napadli in pobili vse njene člane. Dva dni zatem, 20. septembra 1941, je nemški okupator požgal vas Rašico, vaščane pa izgnal na Hrvaško. Rašica je bila tako prva požgana slovenska vas. Teden dni nato je sledil napad na Rašiško četo. Zaradi sovražnikove premoči bi bil vsak odpor usoden za nadaljnji obstoj čete, zato so se borci porazdelili na skupine in se umaknili iz rašiških gozdov.

Rašiško četo prištevajo med najbolj borbene partizanske enote v letu 1941 na Gorenjskem. S svojo prisotnostjo pred vrati Ljubljane in s svojimi junaškimi dejanji proti okupatorjem je spodbujala Ljubljančane k uporu. V tem predelu Gorenjske je ustvarila vse pogoje za nadaljni razvoj narodnoosvobodilnega gibanja.

Na vstajo proti okupatorjem pa so se pripravljali tudi v Posavju in za Bežigradom. Vendar so priprave na vstajo v tem predelu potekale pod drugačnimi pogoji, kakor na območju onstran Save, kajti italijanski okupator je imel spočetka drugačno taktiko boja. Že v prvih mesecih okupacije je bilo vzpostavljeno široko omrežje odborov OF. Ob pozivu partijskega vodstva in glavnega poveljstva slovenskih partizanskih čet na vstajo so organizirane sabotažne skupine takoj začele z akcijami proti Italijanom, po izvedenih akcijah pa so člani teh skupin odhajali v partizane; vključevali so se v razne čete in v Krimski bataljon. Spomladi 1942 pa je narodnoosvobodilno gibanje v Posavju organiziralo množičen odhod mladincev v partizane, kjer so se priključili enotam II. grupe odredov in odšli z njo na pohod na Štajersko.

Tako se je na območju današnje občine Ljubljana-Bežigrad narodnoosvobodilno gibanje uspešno razvijalo vse do osvoboditve in spominu na tedanja junaška dejanja je posvečen tudi vsakoletni občinski praznik. Hkrati pa ta praznik velja tudi uspehom, ki jih občani beležijo iz leta vleto pri razvijanju svoje občine. Občina Ljubljana-Bežigrad, ena izmed petih ljubljanskih občin, meri 546,33 km², ima 21 naselij in šteje danes okroglo 52.000 prebivalcev, kar priča o njenem skokovitem povojnem razvoju, saj je pred vojno imela le 13.000 občanov. V gospodarstvu je zaposlenih 28.000 ljudi, narodni dohodek pa je lani znašal 4.800 din na prebivalca. V občini so fakultete ter srednje in nižje šole, močno razvite so industrija, gradbeništvo in trgovina. Na področju občine Bežigrad je tudi ljubljansko Gospodarsko razstavišče, ki mu z ozirom na lego Ljubljane na stičišču treh držav pripada še poseben pomen.

Ob takem razvoju, ki ga je zabeležila občina Bežigrad po osvoboditvi, so prav gotovo upravičene besede, ki jih je izrekel slavnostni govornik na svečanosti ob občinskem prazniku: „Povojni družbeni in gospodarski napredek naše občine v sklopu Ljubljane je tolikšen, da lahko mirno zremo v jutrišnji dan . . ."

Dnevi hrvaške mladine v Velikem Boništofu

Hrvaški akademski klub na Dunaju je tudi letos organiziral Dneve hrvaške mladine — tokrat že šestič, v Velikem Boništofu na srednjem Gradiščanskem. V soboto 8. in v nedeljo 9. julija so se vrstile kulturne, športne in zabavne prireditve. Največji pomen je prireditev imela v njenem narodnostnem obeležju.

V velikem Boništofu se je zbralo nad tisoč mladincev in mladink iz vseh gradiščanskih narodnostnih naselij, navzoči so bili tudi zastopniki kulturnih narodnostnih društev in predstavniki jugoslovanskega veleposlaništva na Dunaju.

Slavnostni govor je imel novoizvoljeni predsednik Hrvaškega akademskega kluba Werner Varga. Opozoril je zlasti na temeljna, že več let nerešena vprašanja na Gradiščanskem. To so predvsem narodnostna vprašanja glede šolstva, informiranja v hrvaškem jeziku in uporabe hrvaškega jezika v uradih. Hrvatske dneve je ocenil kot možnost za neposredno srečanje mladih in prizadevanja za poživitev narodnostnih dejavnosti na podeželju.

Na prireditvi je sodelovala poleg domačih folklornih skupin tudi iniciativna skupina za narodnostne pravice na Dunaju, ki je ob tej priliki predstavila prvo številko mesečnika Enotnost/Die Einheit. Mesečnik prinaša pogovore z nazvidnejšimi predstavniki koroških Slovencev in gradiščanskih Hrvatov: Francijem Zwittrom, Matevžem Grilcem in Jurico Čemarjem.

Slovensko prosvetno društvo „Vinko Poljanec" v Škocijanu vabi na

„PESTRI VEČER"

v nedeljo, dne 23. julija 1978 ob 20. uri v farni dvorani v Škocijanu.

Sodelujejo: moški zbor SPD „Vinko Poljanec", folklorna skupina „Karavanke" iz Slovenije in mešani pevski zbor SPD „Danica" iz Št. Vida v Podjuni

Farna skupnost Št. Janž vabi na

PASIJON

v farno cerkev v Št. Janž v R.
v soboto 22. julija ob 20. uri
v nedeljo 23. julija ob 20. uri

Bistrica na Zilji

Pred nedavnim smo spremljali k zadnjemu počitku na naše domače pokopališče Franceta Mejača iz Št. Petra pri Št. Jakobu. Kljub letom, saj se bil star že 94 let, je bil še čil in zdrav. Smrt mu je pretrgala nit življenja nepričakovano, če se lahko tako izrazimo ob njegovi visoki starosti. Pokojni je bil doma v Zalogu pri Ljubljani. Po vojni je šel v Ameriko in se pred leti vrnil na staro celino in živel v oskrbi šolskih sester v Št. Petru. Njegova druga domovina na Koroškem pa je bila Bistrica na Zilji pri Pippu, kjer živi njegova hčerka z možem in otroci. Pri nas na Zilji je našel pokojni tudi svoje poslednje počivališče.

Pogreba se je udeležila velika množica ljudi, med njimi tudi delegacija zaloških gasilcev iz Slovenije, ki je s svojo navzočnostjo manifestirala spoštovanje in hvaležnost svojemu zadnjemu soustanovitelju gasilskega društva v Zalogu. Poleg sorodnikov in domačinov se je pogreba udeležilo tudi 16 duhovnikov, med njimi pokojnikov sin iz Amerike. Velika udeležba na pogrebu je prepričljiv dokaz, kako spoštovan in priljubljen je bil pokojni pri našem prebivalstvu.

Pokojnega Franceta Mejača bomo ohranili v častnem spominu, svojcem in sorodnikom pa izrekamo naše globoko sožalje.

NOGOMETNA TEKMA

Krajevni odbor ZSM v Železni Kapli vabi na nogometno tekmo, ki bo v nedeljo, 16. julija 1978 ob 13.30 uri proti Krajevnemu odboru ZSM iz Pliberka na nogometnem igrišču v Železni Kapli

Prijatelji nogometa prisrčno vabljeni!

Dopustni dnevi v Domu v Tinjah

Od ponedeljka 13. novembra ob 9. uri do sobote 25. novembra 1978 ob 13. uri prireja Dom v Tinjah, skupno s socialno zavarovalnico za kmete, dopustne dneve za kmetice in kmete, aktivne in penzioniste.

Ta dopust je zelo ugoden, ker socialna zavarovalnica plača 80 % vseh stroškov. Interesenti dobijo tozadevne formularje ali pri socialni zavarovalnici v Celovcu ali v Domu v Tinjah.

Ponudba je res zanimiva, saj se bodo interesenti pri tej priložnosti lahko spoznavali z domačimi rojaki v domačem okolju, na sporedu pa bo tudi pester kulturni, izobraževalni, duhovni in zabavni program.

O B I Š Č I T E

Bergovo galerijo

V P L I B E R K U

odprta vsak dan od 10. do 12. in od 16. do 18. ure

O B V E S T I L O

Kmečki fanti, ki želijo obiskati Kmetijsko šolo Šentjur pri Celju ali Tehniško kmetijsko šolo v Mariboru dobijo vse potrebne informacije na sedežu Slovenske kmečke zveze v Celovcu, Gasometergasse 10.

Slovenska kmečka zveza

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO V CELOVCU

vabi člane in prijatelje društva na izlet na

REISSKOFEL (2371 m)

v nedeljo 23. julija 1978
Zbirališče in odhod: ob 6. uri na parkirnem prostoru pred restavracijo „Wurzengrill" na Ločilu.

Prisrčno vabljeni!

RADIO — TELEVIZIJA

JUGOSLAVIJA

PETEK, 14. 7.: 18.10 Obzornik — 18.20 Viking Viki — 18.50 Pevski tabor 78 — 19.20 Cikcak — 19.30 Dnevnik — 20.00 Jadranska srečanja — 21.15 Razgledi — 21.45 Dnevnik — 22.00 Jaz, Klavdij — 22.50 Kontrapunkt Jehudi Menuhina — 23.10 Poročila.

SOBOTA, 15. 7.: 16.25 Smučanje na vodi — 16.55 Pred šahovskim dvobojem Karpov: Korčnoj — 17.15 Obzornik — 17.30 Gibljive slike B. Jakca — 18.15 Črni petek — 19.20 Cikcak — 19.30 Dnevnik — 20.00 Bajtarja — 20.50 Sever — severozahod — 23.00 Dnevnik — 23.15 625.

NEDELJA, 16. 7.: 9.10 Poročila — 9.15 Za nedeljsko dobro jutro — 9.40 625 — 10.00 Dimitrije Tucovič — 11.00 Hunterjevo zlato — 11.30 Kmetijska oddaja — 12.30 Poročila — 17.05 Pesem Norveške — 19.20 Cikcak — 19.30 Dnevnik — 20.00 S polno paro — 21.05 Gremo se zabavat . . . — 21.35 Dnevnik — 21.55 Športni pregled — 22.25 Šahovski komentar — 22.55 Poročila.

PONEDELJEK, 17. 7.: 18.10 Obzornik — 18.20 Britanska enciklopedija — 18.45 Mladi za mlade — 19.20 Cikcak — 19.30 Dnevnik — 20.00 Izsiljevanje — 20.55 Kulturne diagonale — 21.35 Dnevnik.

TOREK, 18. 7.: 18.00 Obzornik — 18.10 Daljnogled — 18.45 Prelom s preteklostjo — 19.20 Cikcak — 19.30 Dnevnik — 20.00 Zelena maternica — 20.35 Maja z viharnega otoka — 21.35 Glasba takšna in drugačna — 22.25 Dnevnik.

SREDA, 19. 7.: 17.10 Obzornik — 17.25 Prezimovanje v Jakobsfeldu — 19.20 Cikcak — 19.30 Dnevnik — 20.00 Boriz Cavazza in Rifle — 20.35 Moskovsko Veliko gledališče — 21.35 Muppet Show — 22.05 Dnevnik — 22.20 šahovski komentar.

ČETRTEK, 20. 7.: 16.25 Poročila — 16.30 Atletika za Skokov memorial — 18.00 Obzornik — 18.10 Ljubezenske pesmi Johannesa Brahmsa — 18.45 Po sledeh napredka — 19.20 Cikcak — 19.30 Dnevnik — 20.00 Film tedna: Fahrenheit 451 — 21.55 Dnevnik — 22.10 Jazz na ekranu.

RADIO LJUBLJANA

PETEK, 14. 7.: 4.30 Dobro jutro! — 8.08 Glasbena matineja — 9.05 Počitniško popotovanje od strani do strani — 9.20 Zabaval vas bo orkester Love Unlimited — 9.35 Iz glasbene tradicije jugoslovanskih narodov in narodnosti — 10.00 Kdaj, kam, kako in po čem? — 11.03 Znano in priljubljeno — 12.40 Pihalne godbe — 14.05 Glasbena pravljica — 14.19 Naši umetniki mladim poslušalcem — 14.30 Voščila — 16.00 Vrtiljak — 17.00 Studio ob 17.00 — 18.05 Z opernih odrov — 19.45 Z ansamblom štirje kovači — 20.00 Stop pops 20 — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih — 22.20 Besede in zvoki iz logov domačih — 23.05 Literarni nokturno — 23.15 Jazz pred polnočjo — 24.00 Poročila — 0.05 Nočni program — glasba do 4.30.

SOBOTA, 15. 7.: 4.30 Dobro jutro! — 8.08 Glasbena matineja — 9.05 Pionirski tednik — 9.35 Mladina poje — 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? — 11.20 Svetovna reportaža — 11.40 Mi pojemo — 12.40 Veseli domači napevi — 14.05 Od arije do arije — 16.00 „Vrtiljak" — 17.00 Studio ob 17.00 — 18.05 Poletni divertimento — 19.45 Z ansamblom Franci Puhar — 20.00 Zavrtite, uganite in se pogovorite — 21.00 Za prijetno razvedrilo — 21.30 Oddaja za naše izseljence — 23.05 Popularnih dvajset — 0.05 Nočni program — glasba do 4.30.

NEDELJA, 16. 7.: 4.30 Dobro jutro! — 6.15 Danes je nedelja — 8.07 Radijska igra za otroke — 9.42 Skladbe za mladino — 9.05 Še pomnite, tovariši! — 10.05 Nedeljska panorama lahke glasbe — 11.00 Poročila — 11.15 Voščila — 14.05 Nedeljsko popoldne — 19.45 Glasbene razglednice — 20.00 V nedeljo zvečer — 22.20 Skupni program JRT — 23.05 Literarni nokturno — 23.15 Plesna glasba za vas — 24.00 Poročila — 0.05 Nočni program — glasba do 4.30.

PONEDELJEK, 17. 7.: 4.30 Dobro jutro! — 8.08 Glasbena matineja — 9.05 Počitniško popotovanje od strani do strani — 9.20 Pesmice na potepu — 9.40 Vedre melodije — 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 11.03 Za vsakogar nekaj — 12.40 Pihalne godbe na koncertnem odru — 14.05 4. oddaja iz tekmovanja „Naša pesem 78" v Mariboru — 14.30 Voščila — 16.00 „Vrtiljak" — 17.00 Studio ob 17.00 — 18.05 Izročila tisočletij — 18.25 Zvočni signali — 19.45 Z ansamblom Toneta Žagarja — 20.00 Operni koncert — 22.20 Popevke iz jugoslovanskih studiev — 23.05 Literarni nokturno — 23.15 Za ljubitelje jazza — 24.00 Poročila.

TOREK, 18. 7.: 4.30 Dobro jutro! — 8.08 Glasbena matineja — 9.05 Počitniško popotovanje od strani do strani — 9.20 Mladi koncertant — 9.40 Vedre note — 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? — 11.03 Promenadni koncert — 12.40 Po domače — 16.00 „Vrtiljak" — 17.00 Studio ob 17.00 — 18.05 Poletni sprehodi z našimi solisti . . . — 19.45 Z ansamblom Bojan Adamič — 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi — 20.30 Radijska igra — 21.15 Zvočne kaskade — 22.20 Skupni program JRT — 23.05 Literarni nokturno — 23.15 Popevke se vrstijo — 24.00 Poročila — 0.05 Nočni program — glasba do 4.30.

SREDA, 19. 7.: 4.30 Dobro jutro! — 8.08 Glasbena matineja — 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.20 Igrajo majhni zabavni ansambli — 9.40 Zapojmo pesem — MPZ Maribor — 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? — 11.03 Po Talijinih poteh — 12.40 Pihalne godbe — 14.05 Ob izvirih ljudske glasbene kulture — 14.30 Voščila — 16.00 Loto vrtiljak — 17.00 Studio ob 17.00 — 18.05 Iz dela Glasbene mladine Slovenije — 18.30 Slovenska in svetovna zborovska glasba — 19.45 Z ansamblom Milana Ferlež — 20.00 Simfonični orkester RTV Ljubljana v minuli sezoni — 21.20 Solistična in ansambelska komorna glasba — 22.20 S festivalov jazza — 23.05 Literarni nokturno — 23.15 Revija jugoslovanskih pevcev zabavne glasbe — 24.00 Poročila — 0.05 Nočni program — glasba do 4.30.

ČETRTEK, 20. 7.: 4.30 Dobro jutro! — 8.08 Glasbena matineja — 9.05 Počitniško popotovanje od strani do strani — 9.20 Počitniški pozdravi — 9.40 Narodne in ponarodele — 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? — 11.03 Uganite, pa vam zaigramo . . . — 12.40 Od vasi do vasi — 14.05 „Igraj kolce" (zborovske pesmi) — 14.20 Koncert za mlade poslušalce — 16.00 „Vrtiljak" — 17.00 Studio ob 17.00 — 18.05 S poti po mediteranu . . . — 19.45 Z ansamblom Mojmir Sepe — 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Literarni večer — 21.40 Lepe melodije — 23.00 V gosteh pri tujih radijskih postajah — 23.30 Oliver Dragojevič — naš nocojšnji gost — 24.00 Poročila — 0.05 Nočni program — glasba do 4.30.

Slovensko prosvetno društvo „Danica" v Št. Vidu v Podjuni vabi na

VEČER SLOVENSKE PESMI IN NARODNIH PLESOV

v petek 14. julija 1978 ob 20. uri na Breznikovem campu ob Zablatniškem jezeru.

Sodelujejo: Folklorna skupina SPD „Zarja" iz Žel. Kaple, tamburaški zbor SPD „Zarja" in mešani zbor SPD „Danica"

Vašega obiska se veselijo pevke in pevci.

Slovensko prosvetno društvo „Jepa-Baško jezero" v Ločah vabi na

FOLKLORNI VEČER

ki bo v petek 21. julija 1978 pri Pušniku v Ločah.

Nastopajo: tamburaši SPD „Jepa-Baško jezero" iz Loč, ansambel „Drava" iz Borovelj in pevci domačega društva iz Loč

Prisrčno vabljeni!

Slovensko prosvetno društvo „Trta" v Žitari vasi vabi na

VEČER SLOVENSKE PESMI IN FOLKLORE

v nedeljo 16. julija 1978 ob 20. uri pri Rutarju v Žitari vasi

Sodelujejo: moški in mešani zbor SPD „Zarja" iz Železne Kaple, folklorna skupina SPD „Zarja iz Žel. Kaple in moški zbor našega društva

Ljubitelji in prijatelji slovenske pesmi in narodnih plesov prisrčno vabljeni!

Odbor

Slovensko prosvetno društvo „Obir" na Obirskem vabi na vsakoletni

POHOD NA OBIR

v nedeljo 23. julija 1978. Zbirališče od 12. do 13. ure na vrhu Ojsterca.

Vabljena so vsa Slovenska prosvetna društva. Do Železnokapelške koče je cesta asfaltirana.

Prisrčno vabljeni!

ŠPORTNI VESTNIK — ŠPORTNI VESTNIK

NAVRATILOVA IN BORG LETOŠNJA KRALJA TENISA V WIMBLEDONU

Martina Navratilova (po rodu Čehinja, ki pa živi v ZDA) in Björn Borg (Švedska) sta si osvojila zmagi na najbolj znani teniški prireditvi v letu-na all-England teniških prvenstvih v Wimbledonu. Wimbledon je svetovno znan prav zato, ker tam ne igrajo na pesku, temveč na travi. Kot pri ženskah je letošnji turnir potekal zelo razburljivo tudi pri moških. V ženski finale sta slednjič prodrli Chris Evert (ZDA) in Martina Navratilova. Da je zmagala Navratilova ni nobeno naključje. Ne samo, da je Evertovo premagala že pred 14-imi dnevi, tudi v tem finalu se je izkazala na vseh področjih kot boljša igralka. Izredno je servirala, boljša je bila ob mreži, imela pa je tudi boljše živce, kar jo je končno privedlo do zmage 2:6, 6:4 in 7:5. Tako je prvič zmagala igralka iz vzhodnih držav, ki pa je leta 1975 emigrirala v ZDA. Njena največja želja pa je, kot je dejala po tej igri, da bi se po treh letih spet srečala s starši. Dobesedno je rekla: „Čeprav živim v eksilu, sem in bom ostala Čehinja, zato pojmujem današnjo zmago kot zmago za Češkoslovaško."

Pri moških je bila situacija slična. Kljub temu, da ni manjkalo napetih iger, sta v finale prodrla brez dvoma najboljša teniška igralca, kar jih začasno poznamo. Björn Borg in Jimmy Connors. V tej igri Connors ni imel nobene šanze. Borgu je vse uspelo, igral je po lastni izjavi tako dobro, kot še nikoli ne. Zmagal je 6:2, 6:2 in 6:3. S to zmago si je tretjič zaporedoma osvojil zmago v Wimbledonu. Borg je demonstriral vse svoje vrline. Vsi tisti, ki so pričakovali napeto igro kot v finalni tekmi 1977 so bili razočarani. Borg je bil brezsrčen, vsako možnost za točko je izkoristil. Connors spričo tako dobrega nasprotnika ni mogel igrati svoje igre, zapustil je teniško Meko že tretjič kot poraženec. Le enkrat 1974, mu je uspelo doseči zmago na najbolj popularnem teniškem igrišču sveta. Borg je s to zmago zaslužil približno 530.000 šilingov, za poraženca je ostalo „samo" 280.000 šilingov.

Za veliko senzacijo je v ženskih dvojicah skupno z Romunko Ruzicevo poskrbela Slovenka Mima Jaušovec. S partnerko je zmagala na turnirjih v Parizu in Hamburgu, tudi v Wimbledonu sta se izkazali kot dobro uigrani dvojici, poraz sta doživeli le v finalu. Tu sta izgubili proti dvema igralkama iz Avstralije in sicer s 4:6, 9:8 in 6:3. Moško dojico sta zmagala Južna Afričana Hewitt/Mc Millan, mešane dvojice pa Stove/Mc Millan.

INTERTOTO

Nogometne igre Intertota, katere služijo predvsem k pripravam raznih klubov na novo sezono, so se pred 14-imi dnevi pričele. Na tem tekmovanju so ekipe razdeljene v skupine po štiri, sodeluje pa tudi šest avstrijskih klubskih moštev. Uspehi so različni, najbolj se je uveljavil GAK, ki vodi v deveti skupini mednarodne Intertotolige. Rezultati avstrijskih klubov 3. kola:

Rapid — Bohemians Praga	0:0
Innsbruck — Odenske BK	3:0
Zürich — Vienna	2:0
L. Koscice — Sturm Graz	4:0
Sportclub — Esbjerg	0:1
GAK — KRISTIANSAND	4:1

SOLARSKO IN JUNIORSKO MOŠTVO CELOVŠKE AVSTRIJE PODLEGLO V FINALU

Šele v streljanju enajstmetrovk sta podlegli šolarsko in juniorsko moštvo Austrije Celovec v finalnih tekmah za avstrijsko prvenstvo mladih ekip. Šolarji so na domačem igrišču imeli v gosteh Rapid z Dunaja. Po regularnem času se je rezultat glasil 1:1 neodločeno. V streljanju enajstmetrovk so Dunajčani zmagali s 4:3. Prav tako se je godilo juniorjem Celovčanom. Na Dunaju so po 80-ih minutah remizirali proti Dunajski Austriji 2:2. V enajstmetrovkah so Dunajčani imeli nekoliko več sreče in zmagali prav tako 4:3.

CELJANI PONOVNO ORGANIZIRAJO SKOKOV MEMORIAL

Ob občinskem prazniku občine Celje, je atletski klub tudi letos organiziral že tradicionalno prireditev atletov za SKOKOV MEMORIAL. Nastopilo bo več kot 150 domačih in tujih atletov. Prireditev bo 20. julija, obeta se resnično kvalitetna prireditev.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9020 Klagenfurt - Celovec, Gasometergasse 10, tel. 32 5 50 — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec — Borovlje.